

ADALET

Qurucusu:
Adil Minbaşiyev

Gündəlik hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı ilin
iyulundan çıxır

№ 47 (5879) 1 may 2021-ci il

Qiyməti 30 qəpik

Ge-ne-ral-lar! Ge-ne-ral-lar!

Nicat Novruzoğlu

ŞƏKİDƏKİ ATLAR... NİYƏ BELƏ OLMALIDI AXI?..

Bax: səh.3

DEYİRƏM GƏLMİŞKƏN

PARADDA DA İŞTİRAK ELƏSƏYDİ

Keçmiş böyük qardaşımız Rusyanın xarici işlər naziiri Sergey Lavrov may ayının 6-7-də İrəvanda səfərdə olacaq. May ayının 10-11-i də Azərbaycana gələcəyi gözlənilir.

Deyirəm ağısaqqal adamı, bir də mayın 7-si uç

Moskavaya, təzədən mayın 10-u üç Bakıya. Yol yorğunu olacaq. Mayın 9-da da Xankəndində sülhmərəmlilər parad keçirəcək. Paradi da yəqin general Rüstəm Muradovla Moskvadan təzəcə qayılmış Araik Arutunyan qəbul edəcək.

Deyirəm, elə Lavrov gəlmışkan, ayın 8-9-u Xankəndində olsun, Araiklə bir yerdə paradi qəbul eləsin, sonra da Rüstəm Muradovdan icazə alıb Xankəndi-Ağdam yolu ilə rahat bir maşınla gəlsin Bakıya. Yoxsa, İrəvandan Moskvaya, Moskvadan Bakıya.

Sonda. Görən, Rüstəm Muradov Lavrova icazə verər Xankəndi-Ağdam yolu ilə Bakıya gəlməyən.

"Azərbaycanın
valyuta bazarında
sabitlik qalır"

Bu ilin əvvəlindən etibarən yalnız yanvarda xarici valyutata tələbin artması müşahidə olunub, ümumilikdə isə Azərbaycanın valyuta bazarında sabitlik qalır.

Adalet.az-in məlumatına görə, bunu Mərkəzi Bankın İdarə heyətinin sədri Elman Rüstəmov deyib. Onun sözlərinə görə, artan tələb həm nağd, həm də nağdsız valyuta üçün müşahidə olunub:

"Növbəti aylarda balans bərpə olunub. Dövlət Neft Fondu 140 milyon dollarla qənaət edib".

E.Rüstəmov vurğulayıb ki, hazırda valyuta bazarında kəsir müşahidə olunmur.

Ərdoğan: "Dürüst davranışlar,
bizdən də dürüstlük görücəklər"

Cənubi Kipr inanmırıam, güvənmirəm, onlar heç vaxt dürüst olmayıblar. Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan bildirib.

Bir neçə gün əvvəl Cenevrede Kiprə bağlı 5+1 formatında keçirilən görüşdən danışan Ərdoğan eləvə edib ki, 3 ay sonra keçiriləcək toplantıdan hansısa nəticə gözləmir: "Çünki dürüst deyillər, yalan danışırlar, aldadırlar, keçirilən referendumda da hörmət etmədirlər. İndi yenə eyni davranışçı göstərilər. Dürüst davranışacaqları töv Südirdə, bizdən də dürüstlük görücəklər. Öks halda, razılığa gələ bilmərik". Qeyd edək ki, 27-29 aprel tarixlərində Cenevrede Kiprə bağlı 5+1 formatında görüş keçirilib. Toplantıda tərəflər razılığa gələ bilməyiblər.

İRADƏ TUNCAYDAN GÜNÜN STATUSU

Balaca olanda atamdan soruşdum ki, eşşəklər məktəbə gedirmi? Sonra böyüdüm, vəzifədəki eşşəklərini görəndən sonra anladım ki, gedə biləmiş!

Aqil Abbas

aqilabbas@rambler.ru

GÖZLƏRİ ÇIXAN QARDAŞLARDAN ÖYRƏNMƏK İSTƏMİRLƏR

Rüşvət və korrupsiyaya görə icra başçıları həbs olunur, nazir və nazir müavinləri həbs olunur. Klinika və xəstəxanaların baş həkimləri "qara maskalılar" a qonaq olur və sair və ilaxır. Artıq iki ildir ki, biz bunların şahidiyik və ölkədə korrupsiyaya qarşı böyük və ciddi bir mübarizə aparılır.

Amma bu, məmurlara öhd olmur. Gözləri çıxan qardaşlardan öyrənmək istəmirlər. Elə bilirlər ki, bunların gözleri alındı. Və elə bilirlər ki, oturduqları kreslolar onları toxunulmaz edir.

Bax: səh.2

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

DÖRD DİVARLA SÖHBƏT

Bax: səh.8

GÜNÜN LƏTİFƏSİ

Deyir bostanı belleyirdim. Bir-dən gördüm ki, yerdə 50 qəpiklik metal pul var. Götürüb cibimə qoydum. Təzədən belləmeyə davam edirəm. Görürəm yene 50 qəpiklik pul. Beləcə düz on dəfə ard-arda.

- Bəlkə xəzinədir?
- Ə, yox ee, sən demə, şalvarımın cibi deşik imiş.

Prezident Litvanın XİN rəhbərini qəbul etdi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprelin 30-da Litva Respublikasının xarici işlər naziri Qabrielius Landsbergisin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

Adalet.az xəber verir ki, görüşdə Azərbaycan-Litva ikitərəfli münasibətləri, regional təhlükəsizlik məsələləri müzakirə olundu.

Dövlətimizin başçısı 30 ilə yaxın müddətdə Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarının işgali və postmüharibə dövründə yaranmış vəziyyətlə bağlı ölkəmizin mövqeyini çatdırıdı.

Söhbət zamanı Azərbaycan Respublikası - Avropa İttifaqı əməkdaşlığı məsələləri müzakirə edildi və Azərbaycan Respublikası - Avropa İttifaqı arasında yeni saziş layihəsi üzrə danışçıların tezliklə yekunlaşacağına ümidi varlıq ifadə olundu.

Aqil Abbas: "Həmişə onlarla maraqlanıb, fəxr etmişəm"

Xəbər verdiyimiz kimi bu gün Azərbaycan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin yaranmasından 22 il ötür. Moderator.az-in əməkdaşı bu münasibətlə millət vəkili, yazıçı Aqil Abbasın fikirlərini öyrənib.

A.Abbas Moderator.az-a açıqlamasında Xüsusi Təyinatlılarımıza həmişə fəxr etdiyini bildirib və onları təbrik edib:

"Azərbaycan Xüsusi Təyinatlılarının orduyla bağlı konfliktin üzvü olduğum üçün gücündən xəbərim var. Həmişə də onlarla maraqlanıb, fəxr etmişəm. Dünyada Amerikanın, Rusyanın, İngiltərənin və sair ölkələrin xüsusi təyinatlıları var. Onların təlimlərinə baxanda görmüşəm ki, bizim xüsusi təyinatlılar heç də onlardan geri qalmırlar. Bu

Mirzəyev Xüsusi Təyinatlıların komandanıdır. Bu adamın fəaliyyəti o qədər böyükdür ki, qiymət vermək sadəcə mümkün deyil. Bir xüsusi təyinatlının yetişdirmək üçün nə qədər vaxt lazımdır. Məsələn, kursa 20 nəfər gəlir və onlardan 3 nəfər keçə bilir, qalanları tab gotirə bilmir. İkinci Qarabağ savaşında öz əməlliəri ilə səbüt etdirilər. Yəni mənim sevdidiyim şəhid poklonnik-leytenant Rəquf Orucov da xüsusi təyinatlı idi. İndi isə general-leytenant Hikmət

Mirzəyevin mühərabədən sonra çox şəkillərinə baxmışam. Bu adamın gözünün içində dəhşətli bir ağrı var. Elə bil şəhid olmuş xüsusi təyinatlıların hamısının ruhu onun gözünün içində yığılib. Allaha and olsun. Onun gözleri, o baxışlar insanı dəli edə bilər. Mən bir yazıçı kimi H.Mirzəyevin gözlərinə baxanda deyirom ki, bütün şəhidlərin ağrı-acısı onun gözlərinin bəbəyindədi. Xüsusi təyinatlılarımıza uğurlar arzulayıram.

Daxili Qoşunlarının Xüsusi Təyinatlıları ilə mən təxmini bir ay yarımla "Dolu" filminin çəkilişində olmuşam. Ona deyirdim ki, belə oğulları olan ölkənin ordusuna güclətəməz. Xüsusi Təyinatlıların təlimlərində isə oğlum iştirak edib və bu haqda o, mənə danişib. R.Orucov isə oğlumun kumurunu idi".

Yanvar ayının 20-dən Amerika Birləşmiş Ştatlarının prezidenti vəzifəsinə başlayan Co Bayden elə bılır ki, dünyanın prezidenti seçilib.

Vəzifəsinə eks prezident Trampin daha əvvəl verdiyi qərarları ləğv etməklə başlanı 74 yaşlı Bayden, sonradan əsas rəqibləri və HATO tərəfdəşlərinə qarşı "hücum" keçib. Prezidentlik fəaliyyətinin 100-cü günü Konqressə müraciət edən ABŞ prezidenti, Kapitoliya binasında geniş hərəkət planını təqdim edib və onun sözlərinə görə bu plan "Amerikanın gələcəyini" müəyyən edəcək. Bayden bəyan edib ki, 100 gün ərzində prezidentin yeni administrasiyası demokratiyaya inamı artırmaqla yanaşı, itisadiyyatın bərpə olunmasına başlayıb və COVID 19-a qarşı mübarizəni gücləndirib. O, çıxışına vaksinasiyanın müvəffəqiyyətlə aparıldığını, iqtisadiyyatın sürətli inkişaf etdiyini bildirib. "Amerikanın səsi" qeyd edir ki, Co Baydenin müraciəti tarixi əhəmiyyət daşıyır. Təkcə

BAYDENİN 100 GÜNÜ

Konqressə müraciətində Putini hədələdi

ona görə ki, cixış edən prezidentin arxasında Amerika tərəfində ilk dəfə iki qadın - vitse prezident Kamala Harris və Aşağı palatanın spikeri Nensi Pelosi əyələşmişdi. Bəli, həqiqətən də bu "çox böyük tarixi hadisədi".

Bayden müraciətində Rusiya ilə gərginləşməkdə davam edən münasibətlərinə toxunaraq, avtoritar rejimlərlə mübarizə aparacaqlarını bəyan edib: "Onlar hesab edirlər ki, demokratiya uduzur, çünkü heç cürə razılaşmalarla nail olmaq mümkün olmur. Biz isə avtokratlara sübut edəcəyik ki, demokratiya yaşayır və işləyir". Co Bayden qeyd edib ki, Rusiya ilə münasibətlərin kəskinləşməsini istəmir, lakin Moskvanın düşmən münasibətlərinə lazımi qaydada cavab veriləcəyini bildirərək, faktiki olaraq Rusiya prezidenti Putini hədələyib. Onun sözlərinə görə, dünyada insan haqlarının müdafiəsi ABŞ -in xarici siyasetinin əsas xətti olacaq, çünkü insanlar dünyada bərabərhüquqlu yaşamaq üçün yaranıb".

Bax bu məsələdə ABŞ prezidenti 100 günlük fəaliyyəti dövründə, elə ondan əvvəlki fəaliyyətləri dövründə də, ermənilərin türk dünyasına qarşı törədiyi vəhşilikləri, 30 ilə yaxın bir müddətdə Azərbaycanın əzəli torpaqlarından amansız vəhşiliklə qovduğu 300 mindən çox azərbaycan türkünü, Qarabağdan didərgin saldığı 700 mindən çox insanı məcburi köçkünlərə vəziyyətinə saldığını, işgal etdikləri ərazilərdə vandalizm hərəkətləri törədərək bütün şəhər və kəndləri viran qoyduğunu, tarixi abidələrini məhv etdiyini görəməzlək dərəcədə göldiyini ortaya qoyur.

100 gün ərzində yaxın tarixə, kimin Vyetnamda, Koreya yarımadasında, Əfqanistanda, İraqda, Suriyada, Liviyyada və s. on milyonlarla insan qırğıınına səbəb olduğunu nəzər salmaq əvəzine, etməni icmasının təhribi ilə NATO tərəfdəsi Türkiyəni tarixi həqiqətlərə, heç bir sübuta söykənməyən "soyqırım"da günahlandırıb. Azərbaycanın 30 ilə yaxın bir müddətdə işğal altında qalan torpaqlarını BMT-nin 28 il ərzində yerinə yetirilməyən Qətnamələrinə uyğun olaraq öz torpaqlarını hərbi yolla işğaldan azad etməsinə qışqanlıqla yanaşır.

Co Baydenin bu müraciəti Demokrat və Pəspublikacı nümayəndələr tərəfindən birmənalı qarşılıqla yarışmışdır. Respublikacı senator Tim Skot onu amerikan cəmiyyətini parçalamaqdə günahlandırıb. Senator Cim İnxov isə Çin və Rusiya ilə rəqabət aparmaq üçün, Baydenin silahlı qüvvələrə lazımi qaydada investisiya ayrılması məsələsinə diqqət vermədiyini dile gotirib.

Bir sözlə ABŞ -in yeni prezidenti bu müraciəti ilə əslində dünyaya demokratiya pərdəsi arxasında hökmranlıq etmək iddiasında olduğunu ortaya qoymuş oldu.

Rüstəm Hacıyev

Aqil Abbas

GÖZLƏRİ ÇIXAN QARDAŞLARDAN ÖYRƏNMƏK İSTƏMİRLƏR

Rüşvət və korrupsiyaya görə icra başçıları həbs olunur, nazir və nazir müavinləri həbs olunur. Klinika və xəstəxanaların baş həkimləri "qara maskalılar" a qonaq olur və sair və ilaxır. Artıq iki ildir ki, biz bunların şahidiyik və ölkədə korrupsiyaya qarşı böyük və ciddi bir mübarizə aparılır.

Amma bu, məmurlara öhd olmur. Gözləri çıxan qardaşlardan öyrənmək istəmirlər. Elə biliirlər ki, bunların gözləri alındı. Və elə biliirlər ki, oturduqları kreslolar onları toxunulmaz edir.

Artıq iki ildir ki, hələ bir az da çox, mətbuatda Şəmkir rayonunun sabiq icra hakimiyyəti başçısı Alimpaşa Məmmədovun əməllərində yazılar gedir, özü də faktlarla. Amma bu ona viz gəlibmiş. İşində dönüş yaratmaq, elədiyi günahları yumaq, səhvlərini düzəltmək əvezinə bir az da bataqlığa girirmiş. Və on dehşətli də odur ki, özü cəhənnəm, övladını da işlətdiyi cinayət əməllərinə şərık edilmiş.

Yəqin ki, kimə və yaxud kimlərə çox arxamış.

Cavanlıqda deniz kənarında bir davanın şahidi oldum. İki nəfər bir oğlunu yere yuxarı təpikləyirdi. O da bağırdı:

- Vəli, qoyma, məni öldürürler!

Ən maraqlısı o idi ki, onun güvəndiyi Vəlini beş-on metr o tərəfdə üç-dörd nəfər nə təhər çırpırdısa Vəlinin kömək istəməyə də heyi qalmamışdı. Düzdür, dostlarla tökülbə aralasdırıbildik, yəni döyünlənləri əllərindən aldıq. Amma o qədər güldüm ki!

- Vəli, qoyma, məni öldürürler!

Ayə, Vəli var? Yoxdu eyy, Vəli səndən pis gündədi.

İndi Alimpaşanın və alimpaşaların arxalandıqları vəlilər onlardan da ağır gündədi.

Qonum-qonşudan bir papaq alın, qoyun qabağınızı, nə qədər gec deyil, fikirləşin.

Səxavət Məmməd

Nazirlər Kabinetü

nəyi dəqiqləşdirir?

Müharibənin üstündən 5 aydan çox keçib. Veteranlıq məsələsi hələ də öz həllini gözləyir. Müdafiə nazirliyi bildirir ki, siyahını Nazirlər Kabinetinə göndərib. Nazirlər Kabinetini isə dəqiqləşdirmə aparmaqdadır.

5 aydan çox dəqiqləşdirmə aparmaq olar? Nəyi dəqiqləşdirirlər? Bu da birinci müharibə deyil ki, özünü müdafiə batalyonları olsun, sənədlərdə problemlər olsun, hərbi bilətdə giriş-çıxış yerində olmasın. Hələ də şahidlərlə məhkəməyə müraciət edib, veteranlıq alanlar var. Belə bir şey yaxanı dərəcədən, gələb deyirlər, bəs zaman lazımdır, iş çoxdur. Nə naşıl danışırıñ? Bu məsələ üçün komissiya yaradılıb. Komissiya üzvlərinə daş daşdırırlar, yol çəkdirirlər, divar rəngləndirirlər? İslərinin adı nədir? Komissiya üzvlərinə ayrı iş gördürürlərə, çoxlu məlumat sizdirlər, onların haqlarını müdafiə edək.

Bəzən elə danışurlar ki, elə bil bütün problemlər göydən doluya düşür. Müharibə edən ölkə, onun qurumları bunnara hazır olmalı idi. Katiqoruya üstündə düşünürərlər. Orda ilk mərmi səsi gələndə düşünürəb, bəyanat imzalananda hazır dayanmaq lazımdır. Hazırda dövlət borcları qazanıb. Bəli, o veteranlıq statusu verildikdən sonra aylıq müavinat da veriləcək. O müavinat elə bilirsiz qərar verilən gündən hesablanacaq. Arxada qalan aylar da onun üstündə gələcək.

Çox qəribə bir duruma düşmüşük, yazırsan, etiraz edirsin, bir müddət sonra həll olunur (demirəm yazdırıǵıma görə). Yeni nəsil Vanqalar xortayırlar ki, biz demişik axı sobrılı olun, hər şeyin zamanı var, həll olacaq. Ortada bir problem var. Problemlər sobrılı yox, onu tezləşdirməklə həll olunur.

ABŞ Prezidenti Co Bayden 1915-ci il hadisələrini "erməni soyqırımı" kimi tanıdığını açıqladıdan sonra iki dövləti - Türkiye prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanı və Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevi məyus etdiyinin fərqindəydi. Hətta "soyqırımı" deməmişdən əvvəl də hər iki dövlət başçısını dost və tərəfdaş kimi incidəcəyini bildirdi və bu səbəbdən Ərdoğanın məlum açıqlama öncəsi zəng etmişdi. İctimaiyyətin diqqətini neçə gündür maraqlı bir məqam məşğul edir: "erməni soyqırımı" ifadəsini işlədən Bayden dərhal ardından deyib: "Bu ifadəni günahlandırmak üçün deyil, tekrarlanmasımın deyə istifadə edirik". Bu ifadə sevin-

online-görüşü zamanı məsələ haqqında verdiyi açıklama ABŞ dövlət başçısının "erməni siyaseti" ni dəstekləməsində incidilən Türkiyəni yumşalataq xarakteri daşıdığı hiss olunur: "Prezident qeyd edib ki, onun məqsədi qurbanların xatirəsinə yad etməkdir, kimisə günahlandırmak deyil. Və əlbətdə, bizim diqqət mərkəzimizdə Osmanlı imperiyasının son günlərində baş verən hadisələr idi".

Maraqlıdır ki, ABŞ Dövlət katibi ötən gün Co Baydenin "soyqırımı" ifadəsindən sonra məyus olan ikinci dövlət başçısı Prezident İlham Əliyevə zəng etdi. Vaşinqtonda Bakıya edilən bu zəng və müzakirə edilən mövzuların gələcəkdə atılacaq

müstəvilərindən birinə çevirməyə hazırlaşan Vaşinqtonun Zəngəzur dəhlizini öz təsirinə almaq və Mərkəzi Asiyaya çıxış marşrutu olaraq istifadə etmək planının olduğunu görünür. "Soyqırımı" məsələsinin əsas hədəflərindən biri bu idi.

Əliyevin "soyqırımı" ifadəsin-dən narahatlığını birbaşa Baydenin baş diplomatına bildirməsi və Türkiyənin yanında ol-duğunu diqqətə çatdırması həm də gələcək mövqeyinin ifadə edilməsidir: Bakı Ankaranın yanında Türkiye ilə razılaşmalıdır.

7-dən çox beynəlxalq təşkilatın, 20-dən çox dövlətin, ABŞ-in ötən illərdə 41 ştatı, hazırda ABŞ-in qondarma erməni soyqırımını

Erməninin "bəraət kağızı"na cavab olacaq

Linn Treysi və Entoni Blinkendən "yumşaldıcı mesajlar"

məkələ, kədərlənmək arasında ilişib qalan erməniləri narahat etməyə bilməz.

Yerli politoloqların fikrinə, Baydenin bu fikri faktiki olaraq "soyqırımı" ifadəsinin mahiyyətini bütünlük dəyişir. Yeni Bayden demək istəyir ki, bəli, ermənilərə "soyqırımı" edilib, lakin bu "soyqırımı"nın günahkarı heç də türklər deyil.

Bələ bir vacib açıqlama verən Bayden ağıllı və təcrübəli siyasetçi olaraq anlayır ki, dostlarının məyusluğu bu cümlələrlə aradan qalxmayacaq.

Linn Treysinin canfəşanlığı...

Odur ki, ABŞ prezidenti "Soyqırımı" ifadəsindən 3 gün sonra Türkiyənin "könlünü" almaq üçün addımlar atmağa qərar verdi. ABŞ-in Ermənistandakı səfiri Linn Treysi açıqlamasını Baydenin ilk addımı da hesab etmək olar. L.Treysi Azadlıq Radiosunun erməni xidmətinə müsahibə verib və bildirib ki, Soyqırımı Cinayətinin Qarşısının alınması və bu cinayətə görə cəza haqqında Konvensiya yalnız 1951-ci ildə qüvvəyə minib və onun qəbulundan əvvəlki hadisələrə şamil edilmir:

"Hüquqi nəticələrə gəldikdə, sözügedən hadisə 1915-ci ildə baş verib. Soyqırımı haqqında konvensiya isə 1951-ci ildə qəbul edilib və hüquq baxımdan geriyə qüvvəyə malik deyil. Bunu nümayanaşı o, Türkiyənin NATO daxilində ABŞ-in əhəmiyyətli müttəfiqi olduğunu da vurğulayıb.

Entoni Blinkenin "heç nə olmamış" kimi tavrı...

Ötən gün isə ABŞ dövlət katibi Entoni Blinken xarici jurnalistlərlə

birgə diplomatik addımlara hə-sablaşlığı aşkar hiss olunur.

Blinkenin "soyqırımı" məsələsindən sonra Əliyevə zəng etməsi ABŞ-in enerji təhlükəsizliyindən tutmuş regional təhlükəsizliyə qədər, bir çox məsələdə əməkdaşlığı davam etdirməkdə maraqlı olması deməkdir. Vaşinqton ermənilərə "qiymətli dəstək" göstərsə də, Bakı ilə işləmək istəyir.

Yəqin ki, bunu heç siyasetdən başı çıxmayan insanlarda anlayır ki, o yanlış addımdan sonra bu addım bir az "alınmayıacaq" kimi görünür.

ABŞ gələcək planları: Türkiyə və Azərbaycanın ehtiyat tədbirləri

ABŞ yanlış siyasi gedisi nə qədər "malalamağa" çalışsa da, müxtəlif üsullarla onu yumşaltmaq istəsə də fakt faktlığında qalır: rəsmi ABŞ qondarma erməni soyqırımını rəsmən tanıdı, ABŞ-in Ermənistandakı səfiri xanım Treysi öz dövlətini Yervandakı uydurma soyqırımı abidəsini ziyan etməklə və ora gül dəstəsi qoymaqla ifadə etdi. Buna baxmayaraq ABŞ regionda kommunikasiyanın bərpası prosesindən kənarda qalmaq istəmir, xüsusiət Cənubi Qafqazı Çinlə mübarizə

tanıması Ermənistən dövlətinin terrorçuluq əməllərini davam etdirməsinə verilen bəraət "kağızıdır". Bu qərəzli "tanınma" Azərbaycanın Qafqazda inkişafına və digər diplomatik əlaqələrinə mənfi təsir göstərə bilər.

Dünyanı maraqlandıran "Baydenin səhv gedisine" - Türkiye və Azərbaycanın hənsi addımlarla cavab veriləcək"-sualına Qlobal və Regional Təhlükəsizlik Problemləri Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Qabil Hüseynlinin mətbuatı bu açıqlaması ilə cavab verileceyini düşünürük: "Birleşmiş Ştatların bu addımı həm Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərini daha da möhkəmləndirəcək, həm də bu dalğa digər türk-dilli respublikaların Türkiyə və Azərbaycanın ətrafında birləşməsinə və türk birliliyinin möhkəmlənərək yeni bir güce əvələşməsinə getirib çıxarıcaq.

Zənnimcə, digər yeni çalar ondan ibarətdir ki, Türkiyə və Azərbaycan Co. Baydenin soyqırımı deməsindən sonra Amerikaya qarşı, xüsusilə soyqırımı kəlməsi ilə bağlı birgə anti-tədbirlər işləyib hazırlamağı qarşılara məqsəd qoyublar. Bu tədbirlər içərisində Amerikanın öz tarixi boyu işlətdiyi cinayətlərin, xüsusilə soyqırımı xarakteri daşıya biləcək cinayətlərin geniş təsvirinin verilməsi və ola bilsin ki, bunların parlamentdə müzakirə edilərək parlament qərarına əvələşməsi məsələsi gündəmə gələ bilər. Söhbət Şimali Amerikada 70 milyondan artıq yerli-aborigen əhalinin hinduların qırılmasından, Vyetnamda 3 milyondan çox vyetnamlıların qadağan olunmuş napalm bombaları, fosfor bombaları və kimyəvi silahlardan istifadə edilməklə məhv edilməsinən və digər cinayətlərdən gedir".

Əntiqə Rəşid

Nicat Novruzoğlu

ŞƏKİDƏKİ ATLAR...

NİYƏ BELƏ OLMALIDI AXI?..

Televiziya kanallarında Şəkidəki Atçılıq İdman Mərkəzindəki atlara bağlı süjetlər yayılmışdır. İndiyə qədər bu mərkəzdəki atlın 17-si ölüb, yerdə qalanları isə elə ölmüş kimi bir şəhidlər. Məlum olub ki, neçə aydır atlara sahib çıxan bir qurum olmadığından yemələ təmin olunmurlar.

Özü də bu atın hər birinin qiyməti bir maşın qiymətinədir. Mərkəzin direktoru, eləcə də rayon icra həmkəriyi doğrudan atlari yemələ təmin edə bilməzdi? Bilərdilər. Amma etməyiblər. Müvafiq qurumlar da bir-birinin üstünə atıb.

Televiziya kanallarında süjet nümayiş olunanın sona yerli camaat özünün otundan-ələfindən gətiriblər mərkəzə. Sağ olsunlar, amma idman atlari, ümumiyyətlə, atlar təkcə ot-ələftə yemlənmirlər.

Əvvəla, belə bir acınlıq vəziyyətə düşəndə həmin atlari Ağdam Atçılıq Zavoduna təhvil verə bilərdilər. Hazırda Ağcabədidə yerləşən bu zavodda hər cürə şərait var. Hətta karonaya tutulmuş atlari da bu zavoda göndərsəniz müəssisənin mütəxəssisləri o atlari sağalda bilərlər.

İndi oxuyuram ki, Heydər Əliyev Fonduun vitse-prezidenti Leyla xanım Əliyeva həmin mərkəzi nəzarətə götürüb. Alqışlanması hadisədi. Yəqin ki, tezliklə mərkəzdə işlər qaydasına düşəcək, yerdə qalan atlar ölümən qurtulacaq.

Mən məsələyə başqa tərəfdən yanaşram. Niyə məsələlərə Möhtəşəm Prezident İlham Əliyev, 1-ci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva, Heydər Əliyev Fonduun vitse-prezidenti Leyla xanım Əliyeva qarışmalı və öz nəzarətlərinə götürməlidirlər? Bu məsələləri həll edəcək qurumlar nədən ötrü yaranıb? Həmin qurumların rəhbərləri nəylə məşğuldalar ki, bəzən adı bir problemə də prezident və ya vitse-prezident qarışın.

Türkiyə ordusu daha 2 şəhid verdi

"Pəncə-İldirim" əməliyyat zonasında türk ordusunun yaranan 2 əsgəri şəhid olub. Bu barədə Türkiyə Milli Müdafiə Nazirliyi məlumat yayıb. Qeyd edək ki, ötən gün baş verən atışmada 1 türk əsgəri şəhid olmuş, 2 əsgər isə yaralanmış və xəstəxanaya yerləşdirilmişdi.

Kremldən ABŞ qadağasına reaksiya

ABŞ səfirliyinin qeyri-immiqrasiya vizaları ilə bağlı ərizələrə baxmadan imtina etməsi heç nəyi dəyişmir. ABŞ vizalarını son bir il ərzində onsuza da almaq mümkün deyildi.

Bunu Rusiya Prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov deyib. "Bu vizaları almaq mümkün deyildi. Ona görə də bu planda heç nə dəyişmir", - deyə o bildirib.

Qeyd edək ki, ABŞ-in Rusiyadakı səfirliyi Moskvanın rusiyalıların diplomatik missiyada işləməsini qadağan etməsinə etiraz olaraq, ölkə vətəndaşlarına Amerika vizalarının verilişini dayandırıldılarını elan edib.

MEHRİBAN

Ermənistan-Azərbaycan, ərazilərin işğaldan azad olunması haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Nö 47 (2228) 1 may 2021-ci il

Bəlli olduğu kimi, ATƏT-in Minsk qrupunun son bəyənəti, eləcə də erməni din-darlarından ibarət 25 nəfərlik qrupun Xudavəng monastrına guya ibadətə getmələri üçün Azərbaycan əsgərinin icazə verməməsi ilə bağlı mətbuatda geniş şərh edilən və buna görə də Azərbaycanı ittihad etməyə çalışan ayrı-ayrı dairələr, xüsusilə ermənipərest güclər nədənsə üçtərəfli bəyanata, həmçinin Azərbaycanın BMT tərəfindən tanınmış hüquqlarına hörmətlə

Bu günlərdə Cəbrayıl və Zəngilan rayonlarına səfər edən Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandanımız ermənilərin Ermənistan-Azərbaycan sərhəddində töredikləri təxribatlara münasibət bildirərək kəskin şəkildə bəyan etmişdi ki, "Bunu hər kəs bilsin və unutmasın ki, bir daha təxribatlara dözməyəcəyik. Hər bir təxribat yerindəcə məhv ediləcəki. Ona görə də bunu hər bir erməni, hər bir Ermənistən vətəndaşı və onlara havadarlıq edənlər birdəfəlik yadlarında saxlamalıdır. Bil-

müdaxiləsi yaranarsa, bu arṭiq sülhməramlıların rəhbərinə o qədər də xoş anlar vəd etmir.

Bu günlərdə BMT-nin Asiya və Sakit Okean üçün iqtisadi və sosial komissiyasının 77-ci sessiyasında videoformatda çıxış edən Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev vurğulamışdı ki, "Öten il Azərbaycan ərazisinin 20 faizinin 30 ilə yaxın Ermənistən tərəfindən işğaldə saxlanılmasına son qoyulmuşdu. Məlumdu ki, həmin işğal nəticəsində bir milyondan çox azərbaycanlı

SƏRHƏDLƏRİMİZİN BƏRPASI ƏDALƏTİN TƏNTƏNƏSİDİ

yanaşlığı unudurlar. Yəni bütün bu və ya digər məqamlara söykənib Ermənistəni dəstəkləməyə çalışın dairələr nədənsə bu ölkənin hələ də silahlanmaqdə davam etdiyini görmək istəirlər.

Amma bu bir gerçekdi ki, Rusiyadan Ermənistəna humanitar yardım adı altında daşınan yükleri Gürcüstan gömrükçüleri gömrükdən buraxmayırlar.

Məlum olub ki, həmin "humanitar yardım" əslində erməni ordusu üçün göndərilən qoruyucu zirehli köynəklər və döyüş sursatlarıdı.

Hələ qacaqmalçılıq yolu ilə Fransadan, Hindistandan daşınan, həmçinin Rusyanın Ermənistəndə yerləşən hərbi bazasından guya oğurlanan silahları da bura əlavə etsək, onda görərik ki, Ermənistən öz təcavüzkar niyyətindən əl çəkmir.

məlidilər ki, Azərbaycan Ordusu və dəmir yumruq onlara hər an dərs verməyə hazırlılar.

Bu günlərdə Azərbaycan və Rusyanın xarici işlər nazırları telefon danışçıları zamanı üçtərəfli bəyanatın necə icra olunduğunu öz aralarında müzakirə etdilər. Bir Azərbaycan vətəndaşı kimi, Rusiya sülhməramlılarının Dağlıq Qarabağda və ümumiyyətlə, yerləşdikləri ərazilərdə tez-tez öz missiyalarına daxil olmayan məsələlərə müdaxilə etmələri daha çox ermənipərest mövqə tutmaları təəssüf doğurur. Sanki onlar Dağlıq Qarabağdakı hələ də özlərini rəhbər sayan cinayətkar qurumun hamiləridilər. Lakin onlar unudurlar ki, bu cür addımlar Rusyanın indiki durumunda Putin iqtidarına daxildən vurulan zərbənin eynidi. Yəni məsələyə Azərbaycan Prezidentinin, Ali Baş Komandanın

doğma torpaqlarından didərgin salınmışdı. Ermənistən 1992-ci ildə Xocalı soyqırımıni töredərək qadınlara və uşaqlara qarşı qətlam töretemiş, 613 nəfər dinc sakın öldürülmüşdü. Xocalı soyqırımıni dünyanın 13 ölkəsi qətlam kimi tanımışdı.

Məlumdur ki, hələ 1993-cü ildə BMT-nun Təhlükəsizlik Şurası Ermənistən silahlı qüvvələrini Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərindən dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarmasını tələb edən 4 qətnamə qəbul etmişdi. Lakin həmin qətnamələr heç vaxt Ermənistən tərəfindən icra edilməmişdi. Mən ikili standartlara yol verilməməsi üçün tərəfdəş ölkələri BMT Təhlükəsiz Şurasının qətnamələrinin icra mexanizmlərinin təklif edilməsi və hazırlanması səylerinə qoşulmağa dəvət edirəm. Biz Təhlükəsizlik Şurasının bəzi qətnamələrinin bir neçə gün ərzində icra edildiyinin şahidi olmuşuq.

Təəssüf ki, Azərbaycana gəldikdə isə həmin qətnamələr 27 il ərzində yerinə yetirilməmiş qaldı. Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin tələblərinə Ermənistən əməl edəcəyinə dair heç bir ümidi yox idi.

Bütün bu illər ərzində Ermənistənə qarşı heç bir təyiz olmamış və sanksiyalar tətbiq edilməmişdi.

Cənab İlham Əliyevin həkəsin eşidib duya biləcəyi bir qətiyyətlə söylədiyi bu fikirlər təbii ki, sessiyanın videokonfransına qatılan dövlətlərin

təmsilçiləri tərəfindən dinlənilmiş, həmçinin dünya mediasında tirajlanmışdı. Bu isə o deməkdir ki, dünyadakı ermənipərest güclərin Azərbaycana qarşı atlığı hər bir addım beynəlxalq aləmə hakim kəsilmiş ikili standartların bəhrəsidi. Əgər belə olmasayıd, onda Azərbaycan dövləti, Azərbaycan vətəndaşları, bir milyondan artıq qaçqın-köckük soydaşlarımız 27 il iqtisadi çətinliklərin məngənəsində vətən nisgilini, yurd həsrətini yaşamadılar. Onların didərgin düşdükleri evləri, kəndləri, şəhərləri yer üzündən silinməzdi. Yəni erməni barbarlarının öz havadarlarına güvənərək Azərbaycan torpaqlarında insanlığa yaraşmayan bu cür talana, genosidə, tarixi abidələrin yer üzündən silinmesinə cəsarət etməzdilər.

Yeri gəlmışkən, elə bu günlərdə Kelbəcər rayonunda prokurorluq orqanları əməkdaşları tərəfindən üstü açılmış "Başlıbel" qətlamı bir dəha göstərdi ki, ermənilərin faşist xisəti hansı cinayətləri töretməyə qadirdi. Deməli,

"Qafqazın xirosiması" adlanan diriblər. Ermənistən qəsdən mədəni və dini abidələrimizi vandalizmə məruz qoymuş, təhqir və qarət etmişdi. 60-dan artıq məscid Ermənistən tərəfindən dağıdılmışdı. Məscidlər inək və donuzların saxlanılması yerine çevrilmişdi".

Bəli, Ali Baş Komandanın söylədiyi bu faktları 27 il ərzində regiona səfərlər edib başlarını yeyib-içməklə qatan ATƏT-in Minsk qrupunun 3 turist həmsədrinin bir dəfə də olsun diqqətini çəkməmişdi. Bu isə onu göstərir ki, həmin həmsədrlerin məqsədi sadəcə problemin ömrünü uzatmaq və Azərbaycana məsələnin çözülməz olduğunu sübut etmək imiş.

Şükürə olsun ki, 44 günlük Böyük Vətən Müharibəmizlə biz həmsədrlərə də, ermənilərə də, həmçinin onların havadarlarına da göstərdik ki, ordumuzun gücü də var, döyüş əzmi də, onun Ali Baş Komandanının Dəmir yumruğu da.

Sadəcə, Azərbaycan Prezidenti daha çox sülhpərvər missiyadan çıxış edərək problemin danışçıları yolu ilə həll edilməsinə üstünlük verir və hər dəfə də vurğulayırdı ki, "bizim səbrimiz hüdudsuz deyil".

Biz bu gün həmin səbrimizin bəhrəsi olan Qələbənin sevincini yaşayıraq.

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

Biz daş yaddaşı olan toplum: ruhumuzda təbiətə, torpağa, dağa-daşa, hətta quru divara belə qəribə bir bağlılıq, sadıqlıq var. Qarabağ işğaldən azad olunandan sonra öz dədə-baba yurduna üz tutanların illər öncə qoyub getdiyi nişanları dəlicəsinə axtaran gəzgələrinin ifadəsi də, alt-üst edilmiş ev-eşiklərini görəndə içün-için alısbə yanğınlardan xəbər verən nisgillilərini də ela o daş yaddaşə hopmuş duyğuların təcəssümüdür.

Yadimdən çıxmaz, 2010-cu il idi, 9 yaşım vardi, Kür daşında özüm Bakıda ola-ola çayın dədə-baba yurdumuza bəsəcəm, babalarımızın qəbirlərini, ca-

kimiyətinin başçısı olub. Bu, elə bir dövr idi ki, səngərdə qızığın döyüşlər gedirdi. Amma Nofel Qasimov qısa müddətə o zaman üçün böyük əhəmiyyət kəsb edən bir sərəni və önəmlili işə imza atmağı bacardı - həm məmər oldu, həm döyüşçü. Onun ərazi müdafiə qərar-gahının rəhbərliyi dövründə peşəkar mütəxəssislərin iştirakı ilə qısa müddətə bir neçə döyüş briqadası yenidən təşkil edildi, hərbi heyət tam silahlandırdı.

Bunu bir dəfə sözləşmiş özündən ehtiyat: "Cəbhədə qızığın döyüşlər gedən vaxtları idi. Həmişə maşnuma ehtiyat üçün 10 dəst təzə hərbi geyim, ayaqqabı saxlayırdım, əyin-başı nimdaş olan əsgərə təzə geyim verirdim. Bir əsgərlə

səkiyin həsrətini çəkmışəm. Mənə qismət olmadı, amma Səid Şişqayaya gedə bildi. 1990-ci illərdə, döyüşlərin qızığın vaxtlarında Səidin 3 yaşı vardi, onu bir neçə dəfə özümlə səngərə də aparmışdım. Səidin içində Vətənin qisası hissi vardi, o qisasın dalınca getmişdi Səid. Mən Səidin adını çəkəndə bütün şəhid və qazilərimizi nəzərdə tuturam. Biz bacarmadıqlarımızı balalarımız bacardılar".

Səid Rəşidzadənin soyadı bəzən sual doğurur - niyə "Qasimov" yox, "Rəşidzadə?" Səid soyad kimi babasının adını daşıyır. Nofel əminin atası Rəşid kişi İkinci Dünya mühərbiyətinin iştirakçısı

Qənimət adəmin döyüşü

NOFƏL QASIMOVUN 60 YAŞINA

maatın min bir zəhmətlə qurub tikdiyi ev-eşiyi yuyub aparacağımı düşünüb bərk sarsılmışdım. İndi o günləri xatırlayanda doğulub boy-a-başa çatdıqları yurdı, tox-minən 30 il işğal altında qalan ev-eşikləri, ezişlərinin məzarları tar-mar edilən insanların hansı məsəqətlər yaşadığını bir az da dərinəndə anlıyram.

Bu 30 ildə Vətən həsrəti ilə yaşayış nə qədər insan el-oba nisgillini özləri ilə göürüb dünyanın köç etdi. Ondan qat-qat çox insan o Vətən, doğma yurd nisgillini öz içində çəkdi, qırurunu zərrə qədər də sindirmədi, vüqarını bir misqal da itirmədi. Belə insanlardan biri haqqında - təmkini, ağayana duruşu ilə el-obaşının, dəst-tənmiş arasında hörmətizət qazanmış, ömrünün 60 yaşı həq-layın Nofel Qasimov haqqında təsəssüratlarını bölüşmək istiyirəm.

Nofel Qasimov - hər kəsle rahatlıqla ünsiyyət qurmayı bacaran, böyükələ böyük, kiçikələ kiçik kimi davranan, "müləm" sözündən qaçan təvəzük, sədə və səmimi Nofel əmi... Əslində, onu "canlı kitab" da adlandırmaq olar; elə bir kitab ki, vərəqəlikdən hələ qatı açılmamış nə qədər sohñenin olduğunu görürsen.

1961-ci ilin may ayının ilk gündündə Qarabağda - Füzuli rayonunun Böyük Pirehmədli kəndində, İkinci Dünya mühərbiyəsinin ad-əlovundan keçmiş Rəşid kışının ocağında dünyaya göz açıb. Səkkizinci sinfə qədər Böyük Pirehmədli, sonra Horadizdə oxuyub, Bakıda ali təhsil alıb, iki il hərbi xidmət keçib.

Özünün də dediyi kimi, misilsiz təbəeti olan Qarabağda boy-a-başa çatıb. Elə ona görə də nəinki Füzulinin, bütün Qarabağı qarış-qarış tanırı, o yerlərdən söz açanda az qala, xatirələri ilə oranın xəritəsini çəkir. Danışdqca iti yaddaşına, dəqiq, sərrast müşahidələrinə heyran qalmamaq olmur. Bəlkə də onu həyata daha six bağlayan bir amil də belə dərin yaddaşı və bir də həmin xatirələrdir.

Nofel Qasimovun torpağa, Vətənə bağlılığını sözlə ifadə etmək, cümlələrə siğdırmaq çox əzətindir. Amma ən əsası odur ki, o, özünü sözdə yox, əməlləri ilə də təsdiq eləyib. Onun Vətən təsəssübü tamənnasız, və samimidir. Öz tabiri ilə desək, həmişə tək bir amal olub - bu yurd bizimdir, biz bu yerlərdə doğulub böyümüşük və bu torpaqları yada vermək olmaz. Həmişə bu amal yolunda gücü çatan yərə qədər irəliləyiib, artıq sonrakı məsələləri iş, özünün dediyi kimi, Tanrıının bir sinağı idi.

Füzuli erməni işğalına məruz qalanın qədər rayonda çalışıb, hər zaman el-obaşının xeyir-xərinə yaranın adam olub. Hələ 1980-ci illərin sonlarında - Birinci Qarabağ savaşının təzə-təzə alovlandığı dövrədə özünümüdüfə dəstələrinin yaradılmasında fəal iştirak edib, öz vəsaiti hesabına dəstələrin silah-sursatla təmin olunmasına yardım göstərib.

Birinci Qarabağ savaşının ən qızığın vaxtlarında bir müddət yüksək vəzifə tutub, tox-minən 9 ay Füzuli Rayon İcra Ha-

rastlaşdım, ona təzə geyim vermək istədim, dedi ki, lazımdır, onuz şəhid olacağım. Dedim ki, biz şəhid olanda da gərək düşmən əyin-başımızı nimdaş görməsin.

Bunu isə onu tənyanılar - o illərin şahidləri danışıblar: "Ağr dövr idi. Elə olurdu günlərə səngərdə qalırdı, evinə də baş çəkə bilmirdi. Bir saathə da olsun rayondan kənara çıxmırkı ki, deyərlər rayonu, torpağı qoyub qaçıb. Hətta o vaxtlar onun 9 aylıq uşağı xəstəlikdən dünəyini dəyişdi. Rayonu qoyub getmirdi deyə körpəni müalicə üçün özü Bakıya apara bilmədi. Sözün həqiqi mənasında canından da keçməyə hazır idi ki, Füzuli düşmənə təslim olmasın. Elə bu keyfiyyətlərinə görə 123 nəfər akademik, professor, tanınmış elm, ədəbiyyat və mədəniyyət adamı Nofel Qasimovun müdafiəsinə qalxaraq onu bəzə bədxaharın şər-böhtənəndən qorudular".

Nofel Qasimov həm də şəhid zabitiyi - baş leytenant Səid Rəşidzadənin atasıdır. Amma yox, yazının bu hissəsinə nisgilli ruhda yazmaq fikrim yoxdur. Çünkü Nofel əmi övlad itkisinin yükünü fəxarət hissi ilə, qürurla daşıyır.

Heydər Əliyev adına Ali Herbi Məktəbi bitirən Səid Rəşidzadə 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində iştirak edib, İkinci Qarabağ mühərbiyəsi başlığında könüllü olaraq döyüşlərə yollanıb, 2020-ci il oktyabrın 11-də Hadrut istiqamətindən gəden döyüslərdə şəhidlik zirvəsinə ucalıb. Prezident İlham Əliyevin sərəncamına əsasən, "Vətən uğrunda" və "Xocavədin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunub.

Şəhid atası Nofel Qasimov o günləri belə xatırlayıb: "Səid döyüşə yollananda onun əynindəki hərbi geyimi kəfən kimi görürdüm. Səid bəlkə komandırı idi, şəhid olması xəberini alanda birinci ağlma bəlkə gəldi. Sorusundum ki, bəs indi bələyə kim komandirlilik edir, uşaqlar tək deyil ki?

Səidin şəhid olduğu yere - Şişqayaya biz 1990-ci illərdə üç dəfə hücum eləmişdik, amma ala bilməmişdik. Şişqayanın aşağısında o vaxt rus bazası yerləşirdi. Mən ömrü boyu Səidin Azərbaycan bayrağı sancarkən şəhid olduğu o yü-

səkiyin həsrətini çəkmışəm. Mənə qismət olmadı, amma Səid Şişqayaya gedə bildi. 1990-ci illərdə, döyüşlərin qızığın vaxtlarında Səidin 3 yaşı vardi, onu bir neçə dəfə özümlə səngərə də aparmışdım. Səidin içində Vətənin qisası hissi vardi, o qisasın dalınca getmişdi Səid. Mən Səidin adını çəkəndə bütün şəhid və qazilərimizi nəzərdə tuturam. Biz bacarmadıqlarımızı balalarımız bacardılar".

Səid Rəşidzadənin soyadı bəzən sual doğurur - niyə "Qasimov" yox, "Rəşidzadə?" Səid soyad kimi babasının adını daşıyır. Nofel əminin atası Rəşid kişi İkinci Dünya mühərbiyətinin iştirakçısı

Nofel Qasimov gələcəyə çox nikbin baxır, Azərbaycan gəncliyinə böyük inam bəsleyir, hər şeyin yaxşı, çox yaxşı olacağına əmin olduğunu vurgulayır. Biz gənclər mehz belə insanlardan nümunə götürməliyik.

Mayın 1-de 60 yaşı tamam olur. Yu-bileyini qəhrəman oğlu Səidlə birlikdə onun məzəri başında qeyd edəcəyini deyir.

Doğum günün mübarək olsun, Azərbaycanla, Vətənə bağlı bütün arzuların həyata keçsin, qəhrəman atası - Nofel əmi!..

Nadir RZALI

Müharibə gündəliyi

Xilasetmə Əməliyyatı

Emin PİRİ

Füzuli istiqamətində mövqelərde yerləşmişik. Bəzən qeydlərimdə kənd adalarını qarışdırıdığım olur ki, bu da kənd ərazisinin surxərit yönümdə yanaşmasına görə ola bilər və həmin anda qeydlər apararkən kiçik səhv'lər yol vermək də anlaşılmışdır. Çünkü əsas məqsədim adalar deyil, detallar olub. Hər halda Kürdlər, Dörd Çinar, Yuxarı Əbdürəhimənlə kəndlərində olduğumuzu söyləyə bilərik. Məqsəd bu kəndlərin qarışındakı mövqeləri düşməndən təmizləməkdir.

Tağımı manqalarla mövqelərə yerləşdirmişik. Tək mənim tağımın deyil, bələk, batalyon, digər hərbi hissələrin taborları da düşmən qarışında səpələnmiş formada mövqə tutub.

Arxa tərəfimdə isə ordumuzun artilleriya bölmələri düşmən postlarını ardıcıl mərmi atışında tutur. Bu atışlardan, düşməni müyyən qədər sarsıdan sonra həmin mövqelərə irəliləmək nəzərdə tutulub. Həm hələ taborları isə ardıcıl hücumları ilə düşməni sarıtmışdır.

Ermenilər sözünə əsl mənasında minamotyla şahmat oynayır. Minamot atışlarında bu qədər peşəkar olmalarını gözləmirdik. Deyilənə görə, önmüzdə onların gücləndirilmiş əsas postları və bu kimi mühəndis istehkamları var. Bir növ, son qırılma nöqtələrinəndir bu istehkamlar.

Dəhşətli gündü... Minamot mərmi atışlarında yağış kimi yağır. Mərmi dərəcələndən bəzək xilas olsaq da, kəhriz tərəfdə rabitə tağının mövqeyində mərmi tuş gəlir. Üç rabitəcimiz şəhid olur, ikisi yaralanan. (Sonradan öyrəndiyimə görə, şəhid olan rabitəcildən biri yazıçı Azər Abdullanın bacısı nəvəsi, yazıçı Alpay Azərin bibisi nəvəsi Mürsəl Kazımlıdır).

Bizim tağımızdan sol cinahda, toxminən, 300-400 metrlikdə digər bölgəyümüz yerləşib. Həmin istiqamətdən hücum edilməsi nəzərdə tutulub. Ardınca isə bizim bölmənin atış dəstəyi ilə irəliləməsi planlaşdırılıb.

Gözümüzün qabağında ondan artıq yaralı və şəhid ərazidə qalıb. Həm də açıq ərazidə... Nə xilas edə bilirsən, nə də başqa cür yarım göstərə...

Onları 300 metrlikdən görüb döza bilmirəm. Amma izləyirik. Bu "hollivud" filmi deyil ki, baş verənləri sadəcə can qorxusu ilə etəsənəndən izləyəsəm.

Kim gedə bilər? Amma əraziyə də mərmiər dəsür. Yaralını qaça-qaça apardığımızdan bir növ təngənfəs olursan ki, ağız açılıb yumulur, mərmi vali zamanı beyin zərbəsi almaqdan qoruya bilir. Amma mərmiyə tuş gələrsənə...

Mərminin təzyiqi bizi kənarətənərək, təzgahda qırıcıq. Onları çixarıp, şəhid ərzindən sərvilər. Əsgərin biri bu partlayışdan sonra kontuziya alacaq ki, onu da sonradan biləcəyik. Amma birgə yaralı daşıdığımız əsgərlərdən biri də qəlpə yarayı alır. Belə masafədən qəlpənin həmmizindən dəvət edir. Bəs, sonradan onları mərmiər altında qoymağa görlər. Mərmiər dəsək qədər yaxınlaşma sürmək... Minaatın mərmiyinən dəsək dəsək yerdən keçərkən tibb məşinən təkəri həmin mərmi quyuuya düşür. Digər əsgərlərsə mərmiyi köməkləşib çixarır.

Mövqədəyik. Əsgər Həsənov və digər tağımızdan Quliyev "Quran" ayları oxuyur. Sükutdu.

Bu gün bitsə də deyirəm...

Sosial şəbəkələrin geniş vüsət almağa başladığını an- dan etibarən kağız media sıradan çıxmaya başladı. Məlumdur ki, artıq qəzetlər də əvvəlki kimi oxunmur. Səbəbələrini araşdırmaq üçün sosial şəbəkə istifadəçiləri arasında "Qəzet oxyursuzmu? Necə bir qəzet gör-mək istəyərdilər?" suali ilə sorğu keçirdik.

Oxucuların bir qisminin cavablarını təqdim edirik.

Samir Niftiyev: Aydin məsələdir ki, qəzetlərin sıra-dan çıxmına səbəb sosial şəbəkələrdir. Amma yenə də aktuallığı saxlamaq olar. Qəzetlər də maraqlı çı-xmalıdır. Daha çox təsnifatlaşdırmaq lazımdır. Məsə-lən, şou xarakterli bir şeyi ciddi bir qəzetdə verib repu-tasiyani öldürmək olmaz.

Sevinc Adilova: Mən bir neçə il əvvələ qədər hər gün oxuyurdum. Yaxşı qəzetlər çıxırı, yaxşı yazılar olurdu. İndi onu da görəmək olmur, sosial şəbəkələr də həvəsən salır. Qəzetlərin formatı həm yazı, həm də di-zayn baxımdan dəyişib. Əvvəl jurnallar da, qəzetlər də fərqli çıxırı.

Emin Əlizadə: 2000-lərin əvvəlində özüm də qəzet-də işləmisi. İndi yenidən qayıtbı işləmək istəmərəm. Maliyyə o deyil, özüm də qəzet çıxartmaq istəyərdim,

Qazet alan, ay qəzet alan!..

amma görünən odur ki, artıq həvəs yoxdur oxumağa, heç kim oxumur. Necə dizənyə, nə cür ya-zilar versən də inter-net bu imkanları özüna çəkib.

Namiq Səfərov: Bu gün qəzet bazarıdan 30 ildən bəri çı-xanlar da var, onlar da artıq əvvəlki kimi deyil. Əvvəlki yazıları, formanı görə bilmirəm. Görünən odur

ki, bu proses belə də gedəcək. Sadəcə təsəssüflənmək olar. Mən daha çox siyasi və ədəbi yazılar görmək istəyərdim qəzetdə.

Sevinc Məmmədli: Vaxtı ilə futbolcu olmuşam, id-mana həvəsim çox idi və elə ancaq idman qəzeti oxu-yurdum. İndi də ara-sıra oxuyuram, amma marağım yoxdur. Çünkü ondan da artıq sosial şəbəkədə var. Yə-qin, daha fərqli bir şey etmək lazımdır ki, qəzetdə olanı burda tapa bilməyək. Bu cür oxumaq olar.

Aynur Aydin: Qəzetlərin sıradan çıxmışı təbii ki, xoş deyil. Vaxt var idi hər kəsin əldən bir qəzet olardı, hamı oxuyardı. İndi əzaqlaşışlar amma Di gəl, o qə-dər də qınamalı deyil. Hamı istədiyini sosial şəbəkədə tapır. Həm dizayn fərli dir, həm də yazılar.

Aytac Mərdənov: Nişə oxunmamağı aydın məsələdir. Birinci növbədə sosial şəbəkələr bi imkanı geniş-ləndirir. Deyənən, qəzetlərin maliyyəsi azı deyə, fərqli çıxır, solğun olur. Burasını dəqiq bilmirəm. Amma əv-vəl belə deyildi. Hər halda yenilik etmək olar. Bölkə bir az maraq artdı.

Fidan Məmmədova: Mənim sevgilim özü qəzetdə iş-ləyir indi də. Ondan da eşidirəm, özüm də görürəm ki, fərqli nəsə eləmək lazımdır. Nişə kimsə solğun qəzetlər oxumalıdır? Yaxud, sosial şəbəkədə oxuya bilməyimizi qəzetdən oxuyaq? Hazır var da burda.

Jalə Sadiqova: Uzun illərdir xaricdə yaşayırıam. Ba-kıda olanda qəzetlər aktual idi, elə indi burda da belə deyil. Yəni, bu tendisiyə dünyada da belədir. Artıq dün-yə internet üzərindədir. Mənca, nə etsək də xeyri olma-yacaq. Dövr dəyişib.

Aytac Söhbətova: Həm qəzetlərin indki dizaynı, həm də yazılar sıradan çıxardıb. Amma başlıca səbəb sosial şəbəkələrdir. Düşünürəm ki, zəmanəyə uyğun olaraq artıq bunuluna ayaqlaşmalyıq. Necə və nə cür çıxmışından asılı olmayıraq.

Əfruzə Həsənli: Mən artıq kimisə qəzet oxuyan gör-mürəm. Yenə bir az yaştılar oxuyurdu, indi onlar da oxumur. Yəqin, hamının marağı itib. Özüm az oxumuşam deyə bir şey deyə bilmərəm, amma oxuduğum qə-dər görürəm ki, əvvəlki kimi deyil. Bu işin peşəkarları maraqlı nələrsə etməlidir.

İlham Əzizov: İndi də yaxşı qəzetlər çıxır, həm yazı cəhdətdən, həm də dizayn baxımdan. Mənə elə gəlir nə etsən də, düzəlməyəcək. Çünkü informasiya əldə et-mək çox asandır. Bir toxunuşla əldə ediləndən sonra kimid qəzet oxuyan? Sorğudan da göründüyü kimi in-sanlar həm yazılarından, həm də dizayndan narazıdır. Təbii ki, bunların fonunda sosial şəbəkə faktoru da da-nılmazdır. Nəticə ürək açan olmasa da, belədir...

Nəzərə alsoq ki, sorğunu mixtərif yaşı qrupundan olan insanlar arasında keçirmişik, yaxın gələcəkdə hansısa möcüzənin olmasını arzu etməkdən başqa yol qalmır...

Orxan Saffari

Gələcəyimiz təhlükədə - SOS

Nikah yox, doğum azalır, ölüm artır - Niyə?

Müasir dünyada qlo-ballasma şəraitində baş vərən proseslər bütün dünyada olduğu kimi Azərbaycanda da ailə institutu-na təsir göstərməkdir. Avro-pa ölkələrində bu gün ailələrdə uşaqların sayının azalması biziñ ölkəmizdə də müsahidə olunur. Azərbaycanda əhalinin dinamik artımının və milli ma-raqlara cavab vərən dəmoqra-fik təhlükəsizliyin təmin olunması və gələcəkdə sağlam nəs-sin yətişməsi ölkənin əsas prioritet istiqamətlərindəndir.

Dövlət tərəfindən həyata keçi-rilən islahatlar iqtisadi və sosial inkişafın temin olunması ilə yana-şı, ölkənin demoqrafik inkişafına, habələ əhali artımına da müsbət təsir göstərir. Bələ ki, 2003-cü ilin əvvəlində ölkə əhalisinin sa-yının 20,1 faiz artaraq 2019-cu ilin martında 10 milyon nəfərə çatıb.

Bununla bəla son on ildə yeni doğulmuş uşaqların sayında azalma müşahidə ədilməkdir. Bələ ki, 2020-ci ildə Azərbaycanda 126 min 571 uşaq dünyaya gəlib. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, 2020-ci ilin do-ğuş sayı 2019-cu ildən azdır. Cün-kı 2019-cu ildə Azərbaycanda 141 min 179 uşaq dünyaya gəlib.

Xatırladıq ki, son iller ərzində Azərbaycanda ən çox doğum həl-i 10 il əvvələ 2011-ci ilə təsadüf ədir. Həmin il ölkədə 176 min 72 körpə dünyaya göz açıb.

Lakin 2011-ci ildən sonra do-gulmaların sayı azalan təmpdə qəydə alınır.

Bundan başqa, 2020-ci ildə təbii artımın sayında da hədsiz azalma var. Bələ ki, 2019-cu ildə təbii artım 85 min 263 idisə, 2020-ci il-də bu gəstərici 50 min 924 olub.

2020-ci ilin sahədirici olma-nıqar statistikası əlli 2019-cu ildə uşaqların artmasıdır. Bələ ki, 2019-cu ildə 55 min 916 nəfər vəfat etdi-sə, 2020-ci ildə ölünlərin sayı 75 min 647-dir.

Müsbatə doğru dəyişən yəga-nə statistikası isə 1 yaşadək uşaqların ölümü ilə bağlıdır. Bələ ki, 2019-cu ildə 1557 bəla hal yaşı-anmışdısa, 2020-ci ildə bu rəqəm 1242-yə düşüb.

"Son iller ərzində əhalinin ümumi sayında artım olsa da, do-gulanların, eyni zamanda ölenlərin sayı azalıb. Bununla yanaşı, ana ölümü və körpə ölümü əmsal-ları da aşağı düşüb."- bu barədə sözü gəden mövzuya bağlı müräciət etdiyimiz Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsindən bildirildi. Komitədən aldiğimiz məlumatda qeyd olunur ki, Azərbaycan ailə mode-linin həmisiçə oxuşaqlı olmayı ilə seçiləməsinə baxmayaraq, bu gün dünyada azuşaqlı ailələrə üstünlüyün verilməsi tendensiyası ölkəmizdə də müşahidə olunur:

"Bunun əsas səbəpleri müasir ailələrin şəxsi həyatına və inkişafına daha çox vaxt ayırmamasına, az sayda uşaqların həyatına və gələcəyinə görə valideynlik mosuliy-yəti daşımasına, uşaqların hər bi-rinə daha çox vaxtin ayrılmamasına, onlara yaxşı təhsil verilməsinə, onların gələcəyini daha yüksək səviyyəde təmin olunmasına təsdiq etmək lazımdır. Həmçinin sözü gedən komitə tərəfindən növbəti sənədin layihəsi hazırlanıb, Yaxın zamanda layihə mü-zakirə üçün çıxarılaçaq. Qayd olunan sənədlərdə ailə institutu-nun möhkəmləndirilməsi, ailələrin sağlamlığının qorunması, yeniyyətə və gənclərin sağlam na-sıl kimi yətişməsi istiqamətində tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur."

Dövlət ailə siyasetinin aşağı düş-məsinin səbəbi kimi nikahların sayının azalması və boşanmaların sayının artmasını da göstərmək olar. Bununla yanaşı, doğum nis-bətinin aşağı düşməsinə abortla-

rin sayının artması da öz təsirini göstərir".

Komitədən aldiğimiz məlu-matda o da vurgulanır ki, doğum nisbetinin azalmasının səbəbləri sırasında uşaqların doğulanadək cins seçiminə görə hamileliyin sünə şəkildə pozulmasının xüsusilə qeyd etmək lazımdır. Doğulanla-rın cins nisbətinə görə 100 qız 114 oğlan düşür. Baxmayaraq ki, öten illərən müqayisədə göstəri-

ci azalmağa doğru dəyişib, amma hələ də yüksəkdir. Müasir dövr elmin və texnikanın, yəni praktiki innovasiyaların inkişafi ilə səciy-yələnir. Tibb sahəsində inkişaf 3D və 4D rejimində ultrasəs müayinəsi vəsaitəsilə uşağın cinsi-ni müəyyən etmək imkanı verir. Bu uşaqların doğulanadək cins seçiminə görə hamileliyin sünə şəkilde pozulması hallarının və oğlan uşaqlarının sayının artmasına götürib çıxar.

Bu istiqamətdə bir sıra normati-v hüquqi aktlar və sənədlər qəbul ədilib

1. "Əhalinin sağlamlığının qorunması haqqında" Azərbay-can Respublikasının Qanunu;

2. "Nikaha daxil olmaq istəyən vətəndaşların icbari tibbi müayi-yəndən keçməkləri ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Ailə Mə-cəlləsinə dəyişikliklərin ədilməsi ilə bağlı Qanun;"

3. "Əhalinin reproduktiv sa-ğlamlığının qorunması üzrə Milli Strategiya (2008-2015);

4. "Ana və uşaqların sağlamlığının yaxşılaşdırılmasına dair 2014-2020-ci illər üçün Dövlət Proqramı";

5. "Uşaqların doğulanadək cins saçının qarşısının alınması dair 2020-2025-ci illər üçün Tədbirlər Planı";

6. "Gənclər arasında ailənin və nikahın əhəmiyyəti, onun qorunması və möhkəmləndirilməsi məqsədilə erkən nikahın və qo-humlar arasında nikahın mənfi nəticələrinə dair maarifləndirmə Qaydası";

7. "Talassetimə ilə mübarizə-yə dair 2015-2020-ci illər üçün Dövlət Proqramı";

8. "Azərbaycan gəncliyi 2017-2021-ci illərdə" Dövlət Progra-mı;

Xüsusilə, öten il qəbul edilən "Uşaqlara dair Strategiyat" ni və "Uşaqlara dair Strategiyatın ha-yata keçirilməsi üzrə 2020-2025-ci illər üçün Fəaliyyət Planı" ni qeyd etmək lazımdır. Həmçinin sözü gedən komitə tərəfindən növbəti sənədin layihəsi hazırlanıb, Yaxın zamanda layihə mü-zakirə üçün çıxarılaçaq. Qayd olunan sənədlərdə ailə institutu-nun möhkəmləndirilməsi, ailələrin sağlamlığının qorunması, yeniyyətə və gənclərin sağlam na-sıl kimi yətişməsi istiqamətində tədbirlərin həyata keçirilməsi tutulur.

Dövlət ailə siyasetinin aşağı düş-məsinin səbəbi kimi nikahların sayının azalması və boşanmaların sayının artmasını da göstərmək olar. Bununla yanaşı, doğum nis-bətinin aşağı düşməsinə abortla-

dəyərlərin qorunub saxlanılması və genç nəslə aşilanması, gənclərin ailə həyatına hazırlığı, əhalinin, xüsusilə yeniyetmə və gənclərin reproduktiv sağamlıq və ailə planlaşdırılması sahəsində biliklərinin artırılması, uşaqların doğulanadək cins seçiminə qarşı-sının qarşısının alınmasına dair maarifləndirilməsi məqsədilə tədbirlər həyata keçirilir, məlumatlandırma və-saitları, təqdimatlar, sosial çarxlar hazırlanaraq, Komitenin rəsmi vəbsaytına və sosial şəbəkə səhi-fələrinə yerləşdirilir.

Mövzunu daha geniş araşdırmaq üçün həkimlərin də bu bə-rədə fikirlərini öyrənməyə çalışı-dıq.

Tibb üzrə fəlsəfa doktoru tən-nimmiş mama-ginekoloq Elnarə Məstiyeva son illərdə kişilərə dənə olduğu kimi, genç qadınların arasında da sonsuzluq sayı artığını etiraf ətdi. Elnarə xanım bunun səbəbləri ki bəzi faktorlardan səhərbət açıb: "Gənc ailələrdə sonsuzluq probleminin tibbi anlamda bəzi səbəbləri var. Misal üçün, uşaqlıda keçirdikləri xəstəliklər, valideyn tərəfindən keçən irsi xəstəliklər-xəsto valideynin dünyaya gətirdiyi uşaqlarda da sonalar nəsilartırma funksiyası zərər görmüş olur. Bu onu göstərir ki, gələcək nəsil əvvəlkilər kimi güclü deyil".

"Sonsuzluq yaranan faktorlardan mən iqlim dəyişikliyini də göstərə bilərəm. Bu gün məsihətizmədə texnologiyadan geniş isti-fadə edərək, rədasiya problemini diqqətə almırıq. Mobil telefonlar, kompüterlər, artıq küçələrin-mizdən quraşdırılan onlayn işləyən kameralar, vayfay modəmlər-hamisi güclü elektromaqnit şüalanma mənəbəyidir və havanı çirkəndir. Bundan başqa bu gün qida-lanma tərzi de narahatılıq yara-dır, fast-fooddan geniş istifadə, gənclər stressli həyat tərzi, bu-nun nəşrini almaq üçün istifadə edilən dərmanlar reproduktiv funksiyaya mənfi təsir edir. Bu gün bütün dünyada xəstəliklər gəncləşib. Bir ildən yuxarıdır ki, pande-miya ilə əlaqədar kompüterden telefondan istifadəni əvvəlkindən dəfələrlə çoxaldıb. Bu gün repro-diktiv texnologiyalardan istifadə də artıb. Sünə mayalanmadan isti-fadə halları çoxalıb. Əvvəller bu proses çox bahalı idi, lakin son illər bu istiqamətdə qiymətlərinin ucuzaşması kasib təbəqə üçün də ələcətən edib. Bunun sayəsində nəsilartırma sayı da çoxalı idi, ammaəsini mayalanma sayı çoxalması ümumi uşaq doğuşunun sayında azalma ilə müşayit olunur. Son bir ildə bunun dənə çox azalmasının səbəbi pandemiya səbəbindən toyların olmaması ev-ləmənə sayına da azaldıb", - deyə A.Mehraliyev fikrini tamamladı.

Tanınmış psixoloq Sevinc Baxışova səhəbətimizdə ilə son illər uşaq artımının azalmasının psixoloji səbəblərini öyrəndik.

"Bu gün ailələrdə doğulan uşaq sayılarının azalması halları müşahidə olunur. Təbii ki, bunun bərə səbəbləri var", -

Əbülfət MƏDƏTOĞLU
madatoglu@mail.ru

DÖRD DİVARLA SÖHBƏT

Daha doğrusu, həmin söhbətdən fragməntlər

Adətən ürəyim sıxlanda, özümə yer tapa bilməyəndə, kimdənsə bir balaca inciyib özümə qapılarda ümid yerim dörd divar, Allah və bir də özümlə etdiyim söhbət olub. Daha doğrusu, həmin o dörd divarın arasında öncə Allahımla danışram, sonra sənlə, yeni özümlə və nəhayət, bu söhbətləri bir araya getirib onu yazıya köçürürəm. Əgər o yazı bir balaca mənə təsəlli verirsə, onda yazmaq imkanı verən Allahıma minnətdarlıqla əlimi göye açıb şükür edirəm. Və beləcə, dünyaya gələn yazida, şeirdə mən həyata, insanlara, yaşama, ən başlıcası isə sənə olan münasibətimi ifadə etmiş oluram. Təbii ki, bütün bunlar da mənim yaşadıqlarımın, gördüklerimin, eşitdiklərinin və bir də xəyalımdakıların müəyyən mənada kağız variantı, yazılı formasıdır. Çünkü...

*Başına gələnlər başmaqcılığa,
Öyrədə bilmədi, məni öyrədə...
Başına dolanıb Tanrı tək sevdim -
Düşündüm, bu bəlkə səni öyrədə!..*

*Kimsə izləmədi bu açıq dərsi
Müdadım yox idi özümdən başqa...
Əlimi uzadıb tutmağa belə -
Heç nə tapılmadı dözümdən başqa...*

*Qurulmuş divandı, kəsilmiş cəza
Ürəyi çarmixa çəkmək açıqca...
Zəlzələ özü də təbii qəza -
O da bir dərs olur bizə açıqca...*

*... Çökümüş dəvə kimi dizim yer eşir
Məni bu halimdə qəmdı dindirən...
Uzaqdan üstümə bir kölgə düşür -
Gəlir ayağına məni endirən...*

Bəli, dünyada normal, ağılı-başı yerində olan hər bir insanın ayağına endiyi varlıqlar var. Mənə görə bu varlıqların ən böyüyü, ən alisi, əlimiz, ənümüz ətməyən, amma hər zaman bizimlə olan Allahımızdı, sonra valideynlərimiz. Və nəhayət, hər kəsin içində olan sevgisi. Bax, bu mənada mənim üstümə düşən kölgənin sahibi elə ayağına getdiyim və bu gedişlə də o sevgini də da möhtəşəm edən SƏNSƏN. Mən də bunu körəbi yox, duyarraq, anlayaraq, yaşayaraq, necə deyərlər, özümə çevirərək edirəm. Və hətta bu çevrilmədə özümü yenidən tapıram, yenidən tanıyıram. Görürəm ki, Yer üzündəki müqəddəs elə sənin özün-sən. Ona görə də bu TƏKLİK mənə o müqəddəsi elə bir ifadədə, elə bir göründüdə təqdim edir ki, ona ancaq biyət etmək qalır. Mən də biyətin duasını sevgide, məhəbbətdə görürəm, orda axtarıram və orda da tapıram. Çünkü o duaların birində yazmışam ki:

*Dinə ürəyimin piçiltisini
Şəhər duası tək, sübh azanı tək...
Ovut ürəyimin siziltisini -
Mənim taleyimin son yazanı tək...*

*Sığalla kədərə qarışın başım,
Sulansın kipriyim, çatılsın qası...
Ərisin illərə yük olan yaşım -
Mən də qürrələnim eşq ozanı tək...*

*Olsan da nəfəsi sən Əbülfətin
Hər an damla-damla artır xiffətin...
Qalsın yaddaşında bu məhəbbətin -
Sən düzüb qoşanı, mən pozanı tək!..*

Bəli, Allahını tanıyan hər bir bəndənin özü ilə danışması, mənə görə, təbii bir hal-di.

Çünkü Yaradan insana düşünmək, dərk etmək qabiliyyəti ilə yanaşı, anlaşmaq, danışmaq, ifadə etmək imkanı da verib. Ona görə də anladıqların bareśində, düşündüklerim haqqında söz söylemək, münasibət bildirmək, onun əyər-əskiyini ifadə etmək, göstərmək bir adəm övladı kimi ciyinmə düşən vəzifədi. Mən də çalışıram ki, bacarıdıǵım qədər, imkanım daxilində münasibət bildirim, ifadə edim. Hətta ona, sözün yaxşı mənasında naxışlar da vurum. Bu naxışlar təkcə gözəlliyi, görkəmi dəyişmək, artırmaq üçün deyil, bu həm də oları diqqətə gətirmək üçündü. Deməli, belə olan məqamda sözlə, duyğularla cılalan həmin o gözəllik, o varlıq bir az da işıqlanır, bir az da nurlanır, bir az da təravətlənir. Sanki gülün qonçesində şəh gülümşeyir adamın üzünə. Və yaxud da dan üzü sökülür qaranlıqdan. Və axıb gedən qaranlıq o gözəlliyin üzündəki pərdə kimi sürüşüb düşür və:

*Sən ruhumun qibləsi,
Nəfəsən könlümün...
Dünya boyda sevgiyə -
Həvəsən könlümün...*

*Açılan dan üzünün
Təbəssümü, nurusan...
Sən məhəbbət sözünün -
Özündən də durusan!..*

*Kipriklər arasından
Od səpisən - yanıram...
Sənə özümdən də çox -
Tanrı tək inanıram!*

*Baxdıǵım, duyuđugum da
Sənsən ay canım, gözüm!
Xəyalın qurdugum da -
Sənsən, bilirsən özün!..*

İndi zaman elə sürətlə ötür ki, ilin necə başa çatdığını adəmin xəbəri olmur. Necə deyərlər, gözünü açıb yumursan ki, həftə aya çevrilib, ay da ilə. Bax elə son vaxtlar az qala hər gün həmsöhbət olduğum, təbii ki, ruhən üz-üzə dayandığım dəyərli dostum mərhum Şirxan Adıgozəlovlə aramızdakı cismanı ayrılığın bir il də uzandığını hiss edirəm. Elə onun timsalında haqqı qovuşan Vahid Əlifoğlunu, Dilaver Əliyevi, Rafiq İsmayılovu, Ələsgər Bayramovu, Mirzə Səfəriyevi, Hafiz Tahirovu, Xaləddin Hüseynovu, Hətəm Quliyevi... və digərləri ni olduqları məkanda, durduqları məqamda gözümüzün önünə gətirməyə çalışıram. İsteyirəm ki, bu dostların səsləri yaddaşında təzələnsin, zarafatları, deyib-gülmələri yenilənsin. Və bir də isteyirəm ki, onların hər biri o uca dərgahda necə varırsa, o cür də onlara gedən yolumun uzanmasına təəssüflənməsinlər.

Çünkü yolun ölçüsünü uzunluğunu, qısaltığını Tanrı müəyyənəşdirir. O yolu Tanrıının iradəsi olmadan heç cür uzatmaq, gödəltəmək olmur. Və...

Bəli, bu günümüzün ən gerək reallıqlarından biri də yaşadığımız psixozdu. Onun da mayası iki ildi ki dünyaya meydan oxuyan pandemiyyadı. Təcrid olunmalar, qapanmalar, qadağalar bizi elə bir nöqtəyə gətirib çıxarıb ki, içimizdə bir aqressiya yaranıb. Hər şeyə qarşı əsəbi, qəzəbli, hətta

kobud bir şəkildə münasibət bildirmək az qala vərdişə, ənənəyə çevrilibdi. Ona görə də bir mehribanlıq, bir səmimiyyət arzusu, isteyi qurmuş dodağın su istəməyi ki-mi bir şeydi indi. Mən bunu hansısa bir diqqətçəkən fikir söylemək naminə yazmram. Bu, sadəcə bu gün içərisində olduğum mühütin mənə aşlıdıydı. Mən bunu avtobusda da, dükən-bazarda da, hətta ailədə də görürəm və yaşayıram. Necə deyərlər, təbəssümün yerini əsəb elə zəbt edib ki, adam qarşısına təbəssümle çıxan bir nəfəri görəndə təəccüb edir və düşünür ki, nə yaxşı bu gülümşəyən, bu müsbət enerji paylayan insanlar var. Yoxsa pandemiyanın caynağı bizim həyatımızdan təbəssümü birləşəlik çəkib qoparıb apara bilər. Necə deyərlər, yaxşılardan, var olanların heabına həle ki, dayanıb, dözüb dururuq.

Doğrudu, bu dözümün ipi, sapı nazikdi, hər an qırılıb düşməyə bənddi. Deməli, biz o təbəssümləri və onları daşıyanları hansısa bir formada qorunmayıq. Həm o təbəssüm üçün, həm də özümüz üçün. Bu yerde yaddaşından axıb gələn misralar dediyim, yazdığını fikrə sanki dəstək oldu.

*Məni ittiham etmə,
Etmədiyim günahla...
Sən məni atıb getmə -
Otur, mənə gün ağla!..*

*Taleyin qarşınızı
Hər cürə qar, qışını...
Bir ömrə qarşınızı -
Tamla gələn sabahla!..*

*Yazın nəfəsi iliq,
Payız umacaq qılıq...
Etmə qalbə sən qırıq -
İşini gör Allahla!..*

Bütün yaşananlar sənin istəyib-istəməməyindən asılı olaraq yaddaşın bir küncündə ilişib qalır nöqtə kimi, vergül kimi, söz kimi və hətta bəzən mətn kimi. Deməli, yaddaşda ilişib qalan qalyan yuxuya da gələ bilər, xəyala da, dile də. Və üstəlik, yaddaşda ilişib qalan həyatda bu və ya başqa bir formada təkrarlanı da bilər. Ona görə olanları, olmuşların boy sırasına nəzər salıb öz-özüne ah çəkməkdən, mənəcə bir salavat çevirmək daha çox yerinə düşər. Çünkü menim bildiyime görə, "Salavat" həm də salam vermekdi.

Deməli, həmin o boy sırasına nəzər yetirdiyimiz olmuşlar və olanlar salavatla təzələnlərlər. Bir anlıq da olsa, yenidən yaşayırlar. Bu da öz növbəsində insana daxili bir təkan verir. Sanki kül altındakı sonuncu qor yavaş-yavaşa közərir. O qıgilcım alışır və ümidi kimi elindən tutub səni yönəldir, hərəkətə gətirir. Mən də öz-özlüyümdə hər dəfə olmuşlar və olanların sira baxışına ümidiə baxıram. Düşünürəm və inanıram ki, onlar günlərin bir günü, lap son nefəsimdə olsa belə, özlərini təsdiq edəcəklər. Bu təsdiq də ETİRAF olacaq. Yəni nə yaşamışsə, nə yaşayırımsa, o, Allahın tale yaşızı kimi oxunacaq. Bu oxunma məqamı da dediyim ETİRAF anıdır. Və onda bu misralar yəqin ki, sənə də nəyisə deyəcəkdi:

*Eşq sonsuz, dünya gidi
Inanc sözə söykəndim...
Ürək mənə dözlə - dedi -
Susub, dözlə söykəndim...*

*Cığırda, yoxsa yoldu
Ot bitdi - gözüm doldu...
Ruhum da göz-göz oldu -
Mən bu gözə söykəndim...*

*Istəyimə yetdiyim
Ümid hesab etdiyim...
Tüstüsünə getdiyim -
Oda, közə söykəndim.*

*Varlığı mənə həbdi
Gözərimə nur təpdi...
Qələm verən söz səpdi -
Mən o sözə söykəndim!..*

Deməli, yaşanan anların kağızda göyərən söz çəməni, söz bağçası hansı ölçüdə, hansı tutumda, hansı gözəllikdə olmasından asılı olmayaraq, bu çəməndə mütləq bir çiçək boy göstərir. Bunu ona görə inamla deyirəm ki, o sözü səpən qələmi insana, yeni yazan adama hədiyyə edən Tanrı həm qələmi tutanı mükafatlandırır, həm də ona heç olmasa bir çiçəyi təqdim etmək, olduğunu kimi göstərmək gücə də verir. Yəni istənilən kitabda, istənilən yazanın mütləq bir sözü, bir misrası, bir cümlesi oxucunun diqqətini çəkir. Hətta nə qədər zəif yazar olsa da!.. Bu da mənim qənaətimdi. Ona görə de bütün yazılıarda işqli nə isə axtarıram. Atalar da deyib ki, axtaran mütləq tapır. Ele mən də həmin o atalar sözünə ümidiən yazmışam ki:

*Harda itirdim bilmirəm
Amma hər yerdə gəzirəm...
De, sənə elə gəlmir ki -
Dərdə deyilmiş nəzirəm?!*

*Gözümü yerdən yiğanda
Göydə izinə düşürəm...
İşim yox, belə baxanda -
Vaxt da tapmirəm düşünəm.*

*Yaxama sancımmı onu,
Ya büküb qoyum cibimə?
İlahi, bir ip ucu ver -
Mən enim dərdin dibinə!..*

*Dostluq, həm də düşmənçilik
Sərhəddin atıb araya...
Baxa-baxa ovunuram -
Bütöv olmayan paraya...*

Bəli, mən bu yazımda bir az rabitəsiz, amma içimdə etdiyim söhbətlərdən biri-ni sizə təqdim etməyə çalışdım. Düşünürəm ki, həmsöhbət, dinləyici, bu yerde isə oxucu məni mütləq anlayacaq. Axı dörd divarın arasındaki söhbəti, sözü təkcə Allah eşitmədi, Allah xəbərdar id. Indi isə siz də bu söhbətin dinləyicisi, iştirakıcı oldunuz. O sizi yordusa, narazı salısa və ümumiyyətlə, bütün hallarda günahımı boynuma çəkib üzrxahlıq edirəm, "bağışlayın" deyirəm. Bağışlamaq da ki, böyüklükdü. Yəqin ki, nə demək istədiyimi anladımız. Hər halda, indiki məqamda, indiki sixıntılar içərisində dənişib bir az toparlanmaq heç də pis adımdı deyil. Nə isə...

P.S. Bu köşə yazımda bir məqamı vurğulamaq gəlib keçdi ürəyimdən. Amma yazmadım. O məqamın yozumunu sizin ixтиyarınıza buraxıram.

Zemfira Məhərrəmli
Yazıcı-publisist

Çağdaş günümüzdə savaş ədəbiyyatından söz düşərkən mühəribə mövzusunda silsilə şeirləri, qələmə aldığı cəbhə xatirələri ilə gündəmdə olan şair-publisist Emin Pirinin obrazı göz öünüə gəlir. Onun həsilə gətirdiyi bədii nümunələr səmimiliyi, ən başlıcası isə inandırıcı həqiqətləri əks etdirməsi ilə seçilir.

Hələ 2008-ci ilde Ağdam istiqamətində, düşmənlə təmas xəttində həqiqi hərbi xidmətdə olan, daha sonra kursant kimi hərbi təhsil alan, iki il ərzində burada zabittək qulluq edən Emin səngər həyatı yaşamışdı. Atəskəs dövrü olsa da, yırtıcı düşmənin təxribatlarının, sərhədyanı kəndlərimizi tez-tez atəş tutmasının, dinc sakinləri gülləbaran etməsinin şahidi olmuşdu.

Bədii ədəbiyyata,

yazılıb-yaratmağa olan həvəsi güclü idi. Bəlkə elə bu kədər dolu yaşıntıları, itkilərimizdən dolayı keçirdiyi dərin təəssüf hissi bir şair kimi, onun yaradıcılığına mühəribə mövzusunu götirmişdi. Sevgi şeirləri ilə ədəbiyyata gələn şairin ilk bədii nümunələri həm də Birinci Qarabağ savaşında və sonrakı dönəmdə hər an qarşılaştığımız ah-zarın, inilti və nisgilin tərcüməni iddi. Məglubiyyətimizdən doğan qüssəni içində yaşadan, bu üzdən heç nə ilə ovunmayan, darihan şairin bu qəbildən olan şeirlərində təsirli məqamlarla, fərqli poetik düşüncələrlə, bəzən rişxənd dolu sərt intonasiya ilə qarşılaşırıq. Gənc şairin Vətən mövzusunda qələmə aldığı "Başdaşları utandırdı məni" şeirində Qarabağ ağrı-acımızin illərin etəyindən yapışib yaman çox uzandığını, şəhid məzarlarının qalib gələcəyimiz günün intizarı ilə "gözlərini yola dikməsimi" təəssüf qarşıq kədər hissi ilə çatdırır. Birinci Qarabağ savaşında şəhadətə yüksəlmış, sükit məkanı Şəhidlər Xiyabanında uyuyan, indi yaşca ondan çox kiçik, on səkkiz yaşlı oğulların başdaşları üzərindəki doğum tarixlərini gözdən keçirən şairin yaşadığı duyulgardan bu şeir doğulub:

*Məndən kiçidi hələ
məndən öncə doğulanlar,
"əmi" deyib
üstümə qaçıq başdaşları.
bir əsgərin ölüm günü
başdaşının doğum günüymüş...*

Müəllifin "Dünyanın ən təmiz yalanı" adlı şeirində axar-baxarlı, dağ havalı elindən-obasından köçmək məcburiyyətində qalmış ailələrin, didərgin balalarının ən ülvilər arzularından məhrum olması bədii sözün gücü ilə, bənzərsiz

Səngər adamının şeirləri

VƏ YA MÜHARİBƏNİN İÇİNDƏN YAZANDA

poetik lövhə yaratmaqla təsvir edilmişdir. Qarla oynaması sevən uşaqların hətta bu istəklərinə də çata bilmədiyini, sevincləri kədərə çevirən amansız mühəribənin, dinc yaşayışın, əmin-amanlığın üstündən xətt çəkdiyini vurğulayır Emin Piri. Saflıq, təmizlik rəmzi olan bəmbəyaz qara müraicətlə yazılmış şeirdə oxuyuruq:

*Qar vardı,
uşaqlar yoxdu.
mühəribə qovmuşdu
yavruları torpaqlarından
onların yerində
tanklar "oynayırı".
qar istəyir uşaqlar -
tanksız,
yalansız...
yağırsansa, belə yağ, qar!*

Uzun illərdən bəri davam etmiş atəskəs dövründə düşmən məməniləri ilə hədəfə alınan neçəneçə əsgərimizin, sərhədyanı kəndlərin dinc sakinlərinin güdəza getməsi, həyatını itirməsi, anaların göz yaşı, fəryadı hamimizə bəlli dir. Eşitdiyimiz, qulaqlarımızı yağır edən, "adı var, özü yox" atəskədən, əslində, "nə mühəribə, nə do sühl" rejimindən bezən müəllif yazırı:

*atəskəs pozulub...
düşmən susduruldu
mərmilərə
atılan
Ana fəryadıyla.*

Sülhə, mühəribə kabusundan azad heyata təşnə olan, can atan soydaşlarımız kimi, müəllifin də on böyük istəyi otuz ildən bəri qapılарını aça bilmədiyimiz yurd yerlerinin tezliklə düşməndən təmizlənməsi, ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərqərar edilməsi idi. "Can borcu" şeirindəki sətiraltı mənalar bu baxımdan fikrimizə sübutdur:

*Qız qalası,
tək tənha yalqız qalası...
Ancaq
Şuşa qalasına
qonaq getmək də
keçir könlündən
bizim Qız qalasının.*

"Mələklərə atılan mərmilər" şeiri də dərin bir yanğı, hüzün və kədər hissi yaradır qəlbimizdə. Bütün canlılara, hətta göydə uçan quşa, qarmaqarıq vaxtda, elati kocədən kəndlərdə aralıqda sahibsiz qalmış heyvanlara, yamyasıl ağaclarla, bütün təbiət gözəlliliklərinə güllə atan erməni qanıçənlər, təbii ki, düşmən hesab etdikləri soydaşlarımıza, əliyalın, silahsız insanlara, qadınlara, qız-goline, körpə uşaqlara belə rəhm etmirdi:

*Analar saxlaya bilmirdi
bombaları,
uşaqlar qaça bilmirdi
bombalarдан...
şəhər bombalanarkən*

*itirmişdi
altıaylıq körpəsini.
axtarırı yavrusunu...
daş qaldırmaqdan
daşa dönmüşdü təklənmiş əli.*

Bundan daha təsirli fəlakət, faiçə ola bilərmi? Mühəribənin sərt üzü, dəhşət, ölüm saçan cəbhə lövhələri bu şeirlərin canina, ruhuna hopub.

Savaş ədəbiyyatı gerçəyi o zaman əks etdirə bilir ki, bu qəbilədən ədəbi əsər yanan şəxs qanlı cəbhələrin barit qoxusunu duymuş, hərb qovğasının isti-soyu-

günə dadmış olsun. Hərbi qulluqdan uzaqlaşsa da, görək olan anda daim Vətənin yanında olacağını düşünürdü Emin Piri. Birinci Qarabağ savaşındaki məglubiyyətimizin qaysaq bağlamayan yaraları ilə barışmayan şair 44 günlük Vətən mühəribəmizin ilk günlərindən könüllü olaraq cəbhəyə yollanır.

Zabit Emin Piri artıq qanlı savaşa içində idi, tekçə eşitdiklərini deyil, həm də gördükərini yازırı. Cəbrayıl, Füzuli, Xocavənd və Şuşa ətrafində gedən döyüşlərdə iştirak etmişdi. "Allah, mən ölümü barmağında oynadan bəndənəm" deyən hərbçi-şair savaş meydanında yaşadıqlarını, komandirtək rəhbərlik etdiyi tağımanın əsgərləri ilə birgə qatıldığı uğurlu döyüş əməliyyatlarını, fərərilik edən, böyük itkilər verən düşmənin aciz durumunu öz cəbhəyə gündəliklərində sözün gücü ilə təsvir edirdi. Gözüylə odaları ovraların mühəribə adımı şəhid idi ki, yandırıb-yaxan savaşlar həm də ağır döyüş əməliyyatlarına qatılan oğulların əlliliyə düşçərək, fiziki imkanlarını itirməsi, ailələrinə, balalarının, sevdiklərinin yanına əlsiz-ayaqsız, əlil arabasında dönməsi deməkdir. Şairin "İtirilmiş əllər" şeirində bəhs edildiyi kimi:

*Görüşəndə
sevgilisinin əlində
gözü axtarardı
ona veriləcək gülləri.
İndi
kitabları arasında qurutduğu
gül ləçəklərində axtarır
sevgilisinin cəbhədə
itirdiyi əlləri.*

Müəllif "əsgərlərin ayaqları torpağa basdırılan minalara toxunanda ölüm saçan partlayışın dərin yaralar açdığını, qara xəbor alan anaların yuxusunun qadıldığı", kövrək, lirik təsvirlər dileyətirir:

*...O da cəbhədəydi,
mərmilər qucaqlamışdı
sağ ayağının addımını...
addım səsinə qaydit
itmış ayağını aldı əlinə.*

Mühəribənin qanlı səhnələrini təsirli, poetik lövhələrlə canlanıran "Sağ qalan varmı?" şeirini həyəcansız oxumaq olmur. "Hər əsgər tabutu bir ağ gəlinlikle köçər, hər atılan gülə bir sevən qızın arzularını götürüb gedər" - deyən şairin sonuncu misralarını mərdliklə vuruşub şəhid olan igidlərimizin şəninə elegiyatək bitirir, komandirin həyəcan dolu suali və döyüsdə yaranan lal süküt yaddaşımıza həkk olunur:

*Gecə yarısı bir qız
məktub yazar səngərə...
Daha məktub yazmağa,
ehtiyac yoxdu...
tağım komandirinin
səngərdən qırırla-qırırla
boğuq səsi gəlir:
kimsə sağdı!?*

Əvvəldə söylədiyimiz kimi, Emin Piri onu daha çox tanınan savaş şeirləri ilə kifayətlənməyib, cəbhə həyatının müxtəlif analarını aydın, anlaşıqlı təhkiyə ilə qeyd dəftərçəsinə köçürüb. Bu cəbhə gündəlikləri onun ərsəyə gətirdiyi dəyərli publisistika nümunələridir. Müəllifin fikrincə, mühəribə faciədir, insanların ölümü, şəhərlərin, kəndlərin viran olması, nadir mədəniyyət nümunələrinin dağıdılmasıdır. Tərəqqipərvər insanlar, dünya şöhrəti söz adamları tarixən haqlı mübarizə və mühəribələrin tərəfdarı olublar. Hərbçi-şair müsahibələrinin birində deyir ki, "mühəribəyə qarşı olmaq lazımdır. Mən özüm də savasa qarşıyam və həmişə də belə olacaq... Biz mühəribə eləməmişik. Biz işgalçılığa qarşı çıxmışq, haqqımızı istəmisişik".

Yaşadığı səngər həyatı yuxularına girən Emin Piri cəbhə gündəliklərində yazar ki, "Vətən mühəribəsi məni bu əzabdan qurtardı. Daha o yuxuları görmürəm... Səngər həyatımız davam edir. Burada başını səngərdən qaldırmaq ya hansısa snayperin sinəsinə medal taxmaqdır, səngərdən qırğığa çıxməqsə, ayaqlarını minalar üzündə unutmaqdır". Barit qoxulu bəhəyələrdən qeydlərdə daha sonra oxuyuruq: "Keçmişdə etdiyim qaralamala-rum Vətən mühəribəsi zəfərindən sonra məndə maraq oytadı. Çünki məglub bir ölkənin səngər həyatından bəhs etməyi ya özümə yaraşdırır, ya da bundan utanırdım. Axi, kimə nəyi sübut edəcəkdim? Utanurdum... Məglub bir

ölkənin zabiti kimi xatirələr dərc etdirməkdən. Eləcə səngər şeirlərimə ovunurdum".

"Yaşasın sülh namine mühəribə!" deyən müəllifə görə, mühəribə sonrası həmişə savaşlardan daha dəhşətli və agrılı olur.

Emin Pirinin ürək ağrısı ilə həsilə gətirdiyi cəbhə gündəlikləri savaşdan yeni çıxmış bir xalqın yaşadıqlarını, övladlarını şəhid vermİŞ anaların göz yaşlarını, körpə cəsədlərini, ataların donubuz bağlamış siğallarını, məzarlıqlardakı başdaşlarından boyلانan sevgiləri, daha nələri-nələri bir daha canlandırır, yada salır. Müəllifin "Mühəribədən mühəribəyə ədəbiyyat", "Koronadan dəha qorxulu xəstəlik - soyqırımı", "Yaşasın mühəribə" və digər cəbhə gündəlikləri də maraqla oxunur.

"Uşaqlardan-uşaqlara - Xocalı" adlandırdığı mühəribə gündəliyi ordumuzun Xocalının kəndlərində - o müqəddəs, cənnətməkan torpaqlarda apardığı döyüş əməliyyatı günlərində hərbi-yazarın yaşantılarından bəhs edir. Erməni canilərin bu yurd yerimzdə törətdikləri soyqırımı yaddaşında çözələyən Emin Piri qeydlərində "Bu cür cənnət torpaqda uşaq qətləməni niyə yaşansın, axti?! Cənnət torpağı uşaq qanıyla gübrələmək hansı düşüncənin məhsulu ola bilər? Vandalizmin!" fikirlərini önə çəkir.

Hücum əməliyyatlarımız zamanı qorxuya düşüb evlərini tərk edən erməni ailələrinin yaşadıqlı evlərin birində uşaq fotosəkilləri albomunu vərəqleyən zabit Emin Pirinin keçirdiyi hissələr olduqca düşündürүcüdür. Cəbhə gündəliklərinin müəllifi bu evdə vaxtilə yaşamış azərbaycanlı uşağı - "yaşı bizden böyük, bizdən əvvəl doğulan, amma heç zaman böyüməyən bir uşaqın" iztirablarını, qar üstünə qan yağındən gecədə qətlə yetirilən, torpağa qarışan günahsız, məsum yavrunu göz öünüə gətirir. Qətlamin yaşandığı yerdə erməni uşaqlarının şəkillərinə baxan müəllif yazısını bu ovqatla bitirir: "Uşaqlıq xatirəsinin nə olduğunu yaxşı bilirəm. Bizimkilər yaşamasalar da, o qaćaqçaşa uşaqlıq xatirələrini salıb itirələr də. Bəlkə də bəziləri xatirələrlə birgə torpağa qarışır torpaq olsalar da. Azərbaycanın torpaq uşaqları..."

Cəbhələrdə qarşılaşıldığı hədisələri bitkin, dolğun şəkildə, obrazlı dillə çatdırıb gündəliklərin bir qismi hekayə təsiri başlıyılır. Düşünürəm ki, gənc həmkarım, istedadlı qələm adımı haqsızca suçunu başa salan, tarixi ədalətsizliyi bərpə etmiş Vətən mühəribəmizin odlu, həyəcanlı günlərinin ayrılmaz parçası olan cəbhə gündəliklərini bir toplu, kitab kimi dərc etdirəcək. Bu əsər Zəfər savaşımızdan bəhs edən etibarlı mənbə, mükəmməl qaynaq kimi hərb tariximizə düşəcək.

Xudus Ağdamlı

Bu yazında məqsədim Ağdam Rayon İcra Hakimiyətinin Başçısı Vaqif Həsənova minnətdarlıq etmək istəyimdir. Vaqif müəllim Qarabağın məşhur bölgəsi Ağdamın Kolani elinin Əliağalı kəndindəndir. Cox sevinirəm ki, öz elinizin obamızın yetirdiyi bir övlad elə öz bölgəmizə də rəhber təyin edilib. Vaqif Həsənovun gəlişlə bölgədə çox şey dəyişdi. Ağdamın qədirbilən camaati bu təyinatı böyük ruh yüksəkliyilə qarşılıdı və onlar haqlı olaraq, bu təyinatı rayonun həyatında yeni dövrün başlangıcı kimi qiymətləndirildi.

27 sentyabr 2020-ci ilde başlayan Vətən Mühəribəsi nəticəsində Füzuli, Zəngilan, Cəbrayıl, Qubadlı, Ağdərə, Hadrut, Xocavənd, Suqovuşan 44 günlük mühəribədə azad edildi. Ağdam isə 2020-ci ilin 20 noyabrında azad edildi. Cənab prezidentin müdriki siyaseti, Rusiya-Azərbaycan və işgalçı Ermənistanın iştirakı ilə üçtərəfli bəyanat imzalandı. Ağdamın işğaldan azad edilməsini cənab prezident böyük ruh yüksəkliyilə xəbər verdi. Təsəvvür edin ki, 204 minlik Ağdam əhalisi necə sevinirdi. Bu sevinc ağdamlıların həyatında yad-

Rafiq Əliyev: "Allahın elmə nə dəxli var deyə düşünənlər bəlkə də nadanlardı"

Dünya şöhrətli alim Rafiq Əliyev Yeniyazaz.com-a müsahibə verib.

Adəletləz həmin müsahibəni təqdim edirik:

- Torpaqlarımız işğaldan azad olunandan sonra Qarabağ, Ağdamda getmisiniz-mi?

- Yox, getməmişəm. Mənəvi istək çoxdur gedim, amma hələ ki, qanunlar buna imkan vermir.

- Qarabağ, Ağdam deyəndə hislərinizi, yaşadığınız duyuları öyrənmək istəyirik...

- Ağdam mənim qibləhimdir. Vətən doğulduğum komadan başlayır. Dövlət sənin ailəndən başlayır. Əgər ailə institutu yoxdursa, dövlət yoxdur. Əgər sənin koman yoxdursa, sənin vətənin yoxdur, vətəndə qəribən. Mənim Ağdam haqqında hislərim həmişə belə olub. Oxuyanda deyirlər, Ağdam toy otağıdır. Yox, ele deyil. Ağdamdan bir Xudu Məmmədov bəsdir. Ağdamdan Famil Mehdi, Şahmar Əkberzadə, Ziyəddin Goyüşov çıxıb.

- Rafiq Əliyev çıxb.

- (Gülür) Yox, yox. Saymaqla qurtaran deyil, elm adamları, nə qədər generallar çıxb. Kimse nə vaxtsa deyib ki, Ağdamdan ancaq oxuyanlar çıxır, elə deyil. On çox Milli Qəhrəman və on çox şəhid verən rayondur. Ağdamı tek oxuyanlar kimi qələmə vermək olmaz.

- Rafiq müəllim, Vətən mühəribəsi, şəhidlərimiz, qazılörümüz, mühəribə dövründə insanların birlüyü, 30 illik həsrətə son qoyulması... Hansı hisləri, duyuları yaşadınız?

- Birinci Qarabağ mühəribəsi vaxtında Ağdama getmişdim. Rəhmətli Murtuzayev (Sadiq Murtuzayev - 1980-1988-ci illərdə Ağdam rayon Partiya Komitəsinin birinci katibi olub - red.) bizi Xidrlı kəndində apardı. Deməli 12-13 yaşılarında bir uşağın anası iflic idi, həmin uşaq gedirdi erməni kəndi ilə Xidrlı kəndinin arasında növbə çəkirdi ki, birdən erməni gələr, kəndə girir. Getdik evə baxdıq, ev köhnə bir koma idi. Tam mübaliğəsiz qəbul edin, səhəri gün getdim, Xidrlı kəndinin camaati həmin o uşağı görə orda iki mərtəbəli ev tikmişdi. O vaxt da birlük var idi. Mən Vətən mühəribəsinə zəka mühəribəsi adlandırmaq. Burda həm təbii zəka var idi, həm də sünə zəka. Təbii zəka o idi ki, masa arxasında strategiya çox düzülmüşdür. Sünə zəka isə, İsrail dronları, Bayraktar o vaxt yox idi.

Cox şüklərlə olsun ki, zəka mühəribəsində torpaqlarımız işğaldan azad olundu. Şükür ələmət istəyirəm ki, hər şey axıra çatsın. - İmkən vermedilər Ziyalılar Birlüyü olsun. Cox qəribə sual verdin, maraqlıdır, bu suali mənə verməmişdim. Ziyalılar Birliliyin dediyi nə idi? Basıqlar da nəyin üstündə olurdu? Biz orda 6-7 problem müzakirə etmişdik. On birinci problem - rüşvət, korrupsiya idi. Onda bizə izah etməyə çələşirdilər ki, Azərbaycanda rüşvət, korrupsiya yoxdur. Orda Ramiz Rövşən idi, Rüstəm İbrahimbəyov idi - ağıllı adamlardı, bizim həc bir umagaçımız yox idi. Amma sonra gördünüz ki, Azərbaycanın on böyük bələsi rüşvət oldu. O

oldu?", elə bilirsiz, axıra çatmaq asan məsələ idi? Yox. Gəlin Allaha şükürler edək ki, axıra çatsın.

- Bunun üçün nə lazımdır?

- Allah Bəxtiyar Vahabzadəyə rəhmət eəsən: "Axı dünyaya fırınlar". Mən bəzi sözələri bəzən ezop dilində deyirəm. Bilmirəm oxuculara aydınlaşı, yoxsa yox.

- Torpaqlarımız işğaldan azad olundu, indi bizim nəyim çatdır?

- Problemimiz, Xocalı... Gəlin belə danişaq, tam deməyək, çünkü belə arxa yinəşmə malayıq. Qarşıda bizi çox məsələlər gözləyir.

- Bugülör-də xəstəxana rəhbərləri rüşvət alma iddiaları ilə həbs olundular. Səhiyyəmizlə bağlı fikirlərinizi bilmək istərdik.

- Mən əvvəller də demisəm, yenə deyirəm, mənim ümidi, siz gənclərdir, sabahadır. Yadımıza gəlirsə xarici universitetlərə tələbə gəndərilməsi programı var idi, sonra bağlandı. Onda bir yazı yazmışdım, tutaq ki, müəllim, mühəndis və s. lazım deyil. Həç olmasa 10 minlərlə gəncimizi tibb sahəsində dünya universitetlərinə, klinikalarına göndərmək lazımdır. Necə ki, indi xalq, dövlət, icimai həyat birlikdə oldu. Bir dəfə də tehsil məsələsini qaldırmışdıq. Azərbaycanın bir nömrəli məsələsi orta məktəb məsələsidir. Hələ universitetləri demirəm, cənubi universitet onun üstündə qurulur.

Məsələn, bizim düşmənimizdir, Müsavat deyir YAP bizim düşmənimizdir. Müsavatda, YAP-da da ləyaqətli adamlar var. Bir-birilərinə simsardırlar, yaxındırlar. Niye düşmən olmalıdır? Biz buunu deyirdik ki, milli birlik lazımdır. Necə ki, indi xalq, dövlət, icimai həyat birlikdə oldu. Bir dəfə də tehsil məsələsini qaldırmışdıq. Azərbaycanın bir nömrəli məsələsi orta məktəb məsələsidir. Hələ universitetləri demirəm, cənubi universitet onun üstündə qurulur.

- Dünya tezliklə koronavirusa qalib gələ biləcəkmi?

- Biz yaxın vaxtlarda koronavirusa qalib gələ bilməyəcəyik. Baxmayaraq ki, atom bombası, hidrogen bombası var, Bayraktar var, hər cür silahlı var, onun birini buna atmaq olmur. Bununla yaşamaq lazımdır. Onda biz yeni sivilizasiya keçə bilərik. Yəni belə yaşamaq olmaz.

- Virus Çində yayıldı, amma indi Çində yoxdur.

Necə yayıldı, necə qalib geldi Çin? Bunu bütün dünyada tətbiq etmək olmaz mı?

- Bu günə kimi bu məsələ mübahisəlidir ki, virus hardan çıxb. Keçən il çıxışım oldu. Bu gün də həmin fikirdə qalıram. Bu Çində laboratoriyanan çıxan bir virusdur. Bu qəsdən olan bir şey deyil, bu bioloji silah deyil. Bu laboratoriyanada təhlükəsizliyin pozulmasıdır. Bu cür laboratoriyalarda protokollar olur. Neçə adam orada işləyirse hamısı üçün ayrıca protokollar yazılır. O protokollar pozulub. Mənim fikrim belədir ki, bu belədir. Özü də Çin laboratoriyanı ABŞ-la birgə yaratmışdır. O vaxtkı ABŞ prezidenti Barack Obama bunun ABŞ-da olmasını istəmədi, Çində etdilər. Məndə elmi rəqəm var, amma dəqiq deməyəcəm, qeyri-səlis deyəcəm: Yaxın bir neçə il ərzində bununla ya-

şamalılığ, nə qədər vaksin olsa da. Mən qorxutmaq istəmirəm, ola biler ki, mətbuatda getməsin bu hissə. Rəqəm də deyə bilərdim, amma deməyəcəyəm. Bunu bədəhətən demirəm, dünya alimlərinin fikirləri var. Biz bununla yaşamağı öyrənməliyik. Bir neçə il gedəcək.

- Bir neçə il 5 illikdir, 10 illikdir?

- Sual verməyin (gülür).

- Vaksin vurdurmusuz?

- Yox. Vaksinin zərəri yoxdur. Başa düşmək lazımdır ki, 100 faizlik vaksin yoxdur.

- Müsahibələrinizin bində "Mən Allahsız alım tanımır" fikri ölkədə müzakirələrə səbəb oldu. Həmin vaxtlarda sosial şəbəkələrdə buna reaksiya verən xeyli yazı-pozu adamları oldu. Necə düşünürsə size niyə bu fikrə bu qədər reaksiya verildi?

- Fəlsəfe İnstitutu 7-8 dəfə xahiş etdi ki, onlarda bir seminar keçirrim. AMEA-nın prezidenti Akademik Mahmud Kərimov idi. Necə Zadə inşallah sözünü çox işlədirdi, mən də Tanrı, Allah sözlərini çox işlədirəm. Çıxışdan sonra Mahmud Kərimov dedi, "Sağ olsun Rafiq müəllim çıxış etdi, amma Allahın elmə nə dəxli var?". Dedim ki, belə bir yazı var (Mən Allahsız alım tanımır - yazısı) onu oxuyun. Başqa heç nə demədim.

Camaat belə düşünür ki, Allahın elmə nə dəxli var? Bəlkə də belə düşünənlər nadanlardır. Dünyada elə şeylər var ki, onların tərifi yoxdur. Məsələn, həndəsədə nöqtənin tərifi yoxdur, bu aksiomdur. Allahın da tərifi yoxdur.

ABŞ-in üçüncü prezidenti andicəmə vaxtı qəribə bir ifadə işlədib. Cümlesi belədir: "Bütün kainatı idarə edən səlahiyyət sahibi yardımçının olsun". Yəni bu kainatı, aləmləri idarə edən var. Aləmlər var, aləmləri idarə edən var. Ən böyük nizam aləmləri idarə edənən qoymuşdur.

Bir dəfə yazımında qeyd etmişdim, təkrar olsa da yenə də deyirəm. 20-25 il optimallaşdırma (yəni seçimlərinin və alternativlərinin olduğunu zaman onların içindən on yaxşısimi seçə bilmək) məsələsi ilə məşğul olmuşum. Əsasən riyazi üsullardan istifadə edirdik. Düz 20 ildən sonra başa düşdük ki, Allah belə eləmər. Allah optimallaşdıranda nə törmə alır, nə qradiyent alır, təbii seçim edir. İndi bütün dünyada optimallaşdırma qaytdı. Allahın seçimi - ordan götürmək lazımdır.

İnsanın beynində 10-un üstü 14 hüceyrə var. Eyniştən onun ancaq 10-12 faizini istifadə edirdi. Elə adam var ki, cəmi iki hüseyrəsini istifadə edir. Bir trilyon neyronlardan komputerlərdə ancaq 100-200-500-nü istifadə edə biliyik. Amma Allah gör nə yaradıb?! Ehtiyatda gər nə qədər saxlayıb?! Nəyə gətirirəm sözümüz, bu gün elmin işi Allahın yaradıqlarını nəzərə alıb elmi inkişaf etdirməkdir. Mən belə düşünürəm.

Karvan

geri dönür...

Böyük quruculuq işlərinə start verilib

dan çıxmayan bir tərix oldu. Bununla da 20 noyabr Ağdamın həyatına yeni dörr kimi düşdü. Bu yerdə qeyd edim ki, həmin çətin günlərdə rayonun rəhbərliyi, xüsusi rayon icra başçısı Vaqif Həsənov fedakarlıq nümunəsi göstərdi. Yadimdadır ki, o, gönürlərin birində Ağdam camaatına bildirdi və qətiyyətlə qeyd etdi ki, Ağdamın- doğma yurdunun erməni qəsbəkarlarından azad olunması həyatının ən xoşbəxt anılarından. Bir ağdamlı olaraq ölkə prezidentinə minnətdarlıq etməklə bütün gücünü Ağdamın yenidən qurulmasına sərf edəcəyini diqqətə çatdırı.

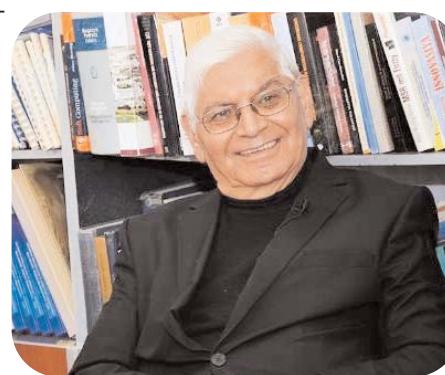
Doğrudan da, Vaqif Həsənov sözünün üstündə duran, həmdə ayağı sayalı, xoşqədəm bir insan kimi verdiyi her bir sözün, tapşırıqlarının icra olunmasına şəxsən nəzarət edir. Əhaliyə qayğı və diqqəti əsirgəmir.

Mən şəhid atasıymam. 20 yaşı yenice tamam olmuş oğlum Bəhrəz erməni vandalaşlarına qarşı döyüşdə iştirak edərkən - 1992-ci ilin may ayının 17-de şəhid olmuşdur. Ağdam Müqəm məktəbinə yaxın bir ərazilə. O yerde ki, orda hər zaman tərəfzilərənər açıydı.

Mən hazırda Qızanlıda - dövlətimiz tərəfindən şəhid atasına bağışlanmış evdə yaşayırıam. 44 günlük Vətən Mühəribəsində Vaqif Həsənovun bütün çətinliklərə baxmayaq döyüş şəraitini osa da belə, əhalinin ən zəruri ehtiyaclarını, ərzaqla təminat, fasıləsiz işi, çörək, dərman və s.ə təmin olunmasında əlindən gələnini etməsinin şahidiyim. O, yorulmadan çalışır, vacib təsərrüfat sahələrinin bərpasına ciddi yanaşır. Bir məsələni də xüsusi qeyd edim ki, Vaqif Həsənov şəhid cənəzəsinə öz çıxınlıda daşıyanda həm təccüb etmişim, həm qurur duymuşam. Çünkü həc bir başçının, məmərun cənəzəyə girdiyini görməmişdim.

Allah bütün şəhidlərə rəhmət eləsindən. Tanrı əsgərlərimizi, ordumuzu qorusun. İgid oğullarımız var olsun, qazilərimizi can sağlığı diləyirəm. Çünkü qələbəmizi onlara borcluyuq, ərazi bütövlüyümüz onların sayısındə bərpa olundu. Şəhid atası kimi bilirəm ki, öz doğma yurduma, elimə, obama, şəhidimin evinə - həyətinə qovuşacağam. Oğlum Bəhrəzun da ruhu şəhələrənər. Artıq Ağdam işğaldə deyil. Bəlkəs Ağdamın hərəkəti rəhmətlimiz tapşırıqlarına uyğun olaraq Vaqif Həsənovun rəhbərliyi altında Ağdamda böyük quruculuq işlərinə başlayacaq, onu Qarabağ incisi-nə çevirəcəyik. Bu yolda əməyini əsrigəməyənlərə uğur arzulayıram. Ağdam rəhbərliyi qısa müddətdə çox işlər görür, görəcək də, cümlə camaata, camaat da ona güvənir. Yollar çəkilir, Müqəm məktəbi tikilir. Qarabağ Atçılıq Mərkəzi yaradılb. Xalça kombinatı fəaliyyətə başlayıb. Ağdam Ticarət Mərkəzi işləyir. Bir sözə, Ağdam Rayon Rəhbərliyinin yanında dayanan Vaqif Həsənov uğur arzulayıram. Əminəm ki, O, Respublika prezidentinin, doğma Ağdam əhalisinin etimadını bundan sonra da şərəflə doğruldacaq. Təbii ki, qarşıda onu və bizi, əslində, bütün azərbaycanlıları böyük quruculuq işləri gözləyir. Çünkü bir vaxtlar erməni qəsbəklərliyi, tacavüzi nəticəsində Qarabağdan didərgin düşən köç, böyük karvan geri dönür. Karvan geri dönürsə, demək, görüləsi işlərimiz də çox olacaq...

Ağdam. Qızanlı

İlk önce onu qeyd edim ki, cəsur Aydının atası (rahmatlık) tanınmış Foto-jurnalist- Oktay Aydin oğlu, Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin Foto informasiya baş redaksiyasının baş redaktoru vəzifəsində çalışmışdır.

Onun peşəkarlığı zamanında dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. O "Əməkdar mədəniyyət işçisi" fəxri adına və "Tərəqqi" medalı ilə mükafatlandırılmışdır. AZERTAC-in kollektivi hər il 20 yanvar şəhidlərinin il dönmü ilə yanaşı Oktay müəlimimdə yad edirlər. Cüki ömrünün 58-ci baharında öz iş yerində (20.01.2009) həyatla vidası haqq dünyasına qovuşub. Oktay

Aydın oğlu 20 yanvar 2009-cu ildə Prezidentlə şəhidlər xiyabanını ziyarət etdikdən sonra o faciənin ağırlığını üzüyə tab gətirmədi. Administrasiyasına laboratoriyasına materialları təhlükə verdikdən sonra fotolabarotoriyada iş başında

44 günlük müharibədə mən 20 gün ezamiyətdə oldum. 13 oktyabr 2020-ci il getdik Füzuli rayonuna, ordanda Körim bəylə kəndinə orda yerləşdik. Orda yaşadığımız müddətdə də düşmənin atəşkəsi pozmağını, kəndləri dağitmamı gürürdü. Şükürbəylə kəndinə xeyli ziyan dəymışdı. Sonra Alxanlı kəndinə getmişdim, orda mal-heyan, evlər yararsız hala düşməndü. Foto şəkilləridə sizə göstərdim. Füzulinin yanında olan yeni altdığımız Cocuqmarçanlı kəndi də atəş tutulurdu. Orda yeni tikilmiş məktəbə, qacqın şəhərciyinə də xeyli ziyan dəymışdı. Mən orda çəkiliş aparanda Füzulinin Şükürbəylə kəndi o qədər təhlükəli idi ki, bizi buraxmaq istəmirdilər.

Hər an ölüm ola bilər, hər an düşmən tərəfi iki artilleriya ilə qradalarla pulemyotlarla atəş açırdılar. Bütün bunlara baxma-yaraq mən bir daha şahid oldum ki, orda

çox xoş təsir bağışlayırdı. Füzulinin sağlığı Seyidəhmədli kəndi, Qurqan kəndi. Bu kəndlərin adı sadalananda mən də gedib əraziləri çəkirdim. Kəndlərin alınmağı xoş təsir bağışlayırdı ama gedib görəndə ki, bizim qəbirstanlıqlar dağıdılib, məscidlərimizdə donuzlar saxlanılıb bu adama xoş təsir bağışlamırdı. İşgaldən azad olunandan sonra gedəndə yaradılan postlarda, səngərlərə orada olan əsgərlərimizlə görüşürdük. Onların əhvalini öyrənirdik.

Zəngilanda

Mincivanda sərhəd zastavasında xidmət aparan əsgərlər, aşağıda sərhəd boyu xidmət aparan əsgərlərlə danışındıq, əhəval ruhiyyələri yaxşı idi. Sevinirdilər ki, işgaldən azad olunan torpaqlarda xidmət aparmaq onlara qismət olub. Biz işgaldən

Mərd atanın mərd oğlu

urək tutmasından rəhmətə getmişdir.

Atalar yaxşı deyib öz kökü üstə biter. Aydın atasının xatırəsini əziz tutaraq onun sənətini o gündən bənə kimi davam etdirir, və sona kimidə bu işi davam etdirəcəyini deyir.

Aydın tam orta məktəbi Səbail rayonunda yerləşən Məmməd Rahim adına 7 sayılı Məktəbdə bitirmişdir. Məktəbi bitirdikdən sonra Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdmən Akademiyasına daxil olmuşdur. Ali təhsil ala-alə 2003-cü ildə AZERTAC-da foto müxbir vəzifəsinə qəbul olunmuşdur.

2007-ci ildə

Ali təsili bitirdikdən sonra Səbail r-n Hərbi komisarlığı tərəfindən həqiqi hərbi xidmətə yollanmışdır.

Aydının elmə təhsilə olan sevgisi onu ikinci dəfə Ali təhsil ocağına aparmışdır. O Dövlət İdarəciliş Akademiyasının 2017-ci ildə magistr diplomu ilə bitirmişdir.

Həxidəti başa çatdırdan sonra Aydınına qayıdaq sevə-sevə öz sənətini davam etdirir.

Oda atası kimi on qaynar nöqtələrdən heç nədən qorxmadan çəkinmədən işini iayiqince yerinə yetirdiyi üçün dövlət tərəfindən yüksək mükafata layiq görülmüşdür.

22 iyul 2020-ci il mətbuat günü ilə əla-qədər Azərbaycan Prezidenti tərəfindən "Tərəqqi medalı" ilə təltif olunmuşdur.

İkinci Vətən müharibəsi başlayan zaman Aydında bir qrup mətbuat nümayəndələri ilə bərabər 13 oktyabr 2020-ci ildə bir başa cəbhə bölgəsinə Ezam olunmuşdur. Bu ezamıytən eləni, Aydının on çox sevindiyi gün idi. Həqiqətləri tarix köçürmək üçün Döyüş bölgəsinə yola düşündü qorxmadan çəkinmədən. Hətədən neçə ildən sonra dünyaya gələn əkizlərni belə düşünmədən. Cəbhəyə yollandı Aydın Oktay oğlu.

Vətənin dərdini

işgalçı ermənilərin tərətdiyi cinayət-lərin tarixini silahi və qələmi ilə yazanlara, öz fotosunu ilə açı həqiqətləri dünyaya yayınlara eşq olsun. Aydın da bu qərəmanlardan biridir.

Onu qeyd edimki Aydın həddindən ar-tıq sadə və təvəzükardır. Beləliklə

Bir neçə günlük dənişqənlərim sayəsində Aydından müsahibə almaq qismət ol-du. Olduğu ərazilərdəki insani üzən və qürurlandıran fotosları izlədikdən sonra keçdim sular.

Cəsur Aydın bir başa hara ezam olundunuz?

Ezam olundugunuz qrupda kimlər var idi?

Ayaz Nizami oğlu jurnalıst.

Operatorlardan Real Tv-dən Azər Qarayev CBS Tv-dən Seymour Quluyev və başqaları idi.

qaz, işiq olmasa da sakınlər yaşayırı, ev-lərini tərk etməmişdilər. Bir daha xalqımızın cəsaretti, mərd olmayı gərdi. Yarınları heç bir çəkiliş aparmırdıq, çünki o biraz məxfi bir şey sayılırdı. Yaralıların şəkiliyinən çəkilməsinə icazə verilməmişdi. Əsas azad olunandan sonra o yerlərə ilk ayaq basanlardan biri biz olduk.

Türk dünyasının dəstəyinə çox yaxşı baxardım. Mən eşitdiyimə görə onlar yay aylarından biza qonaq gəlmışdı. Xüsusi təlimlərdə bizim dövlətimizə, hərbi sahədə çalışan əsgər zabitlərimizə təlim keçirdilər.

Yəni onun özü bir gözəl qardaşlığının nümunəsi idi. Necə deyərlər Ulu öndər yaxşı demişdi bir millet iki dövlət. Həqiqətəndə onlar biza həm mənəvi, həm qardaş kimi çox dəstək oldular. Bu eyni zamanda 1915-ci il Nuru paşanın dövründə gedir bu. Əməlləri ilə biza kömək etmişdilər. Aynı 10-da keçirilmiş zəfər parادında özünüzdə gördünüz. Türkiyənin prezidentinin iştirakıda var idi. Paradda bütün qənimətlər, əsgərlərimiz, türk əsgərləri hamısı görsəndi. Bu o deməkdir ki, biza çox böyük diqqət göstərilər, kömək oldular.

Sonda bir həqiqəti nəzərinə çatdırımağı özüme borc bildim istədim bu nümunəvi ailəni sizdə tanıyasınız. Aydın Vətən üçün canından keçməyə hazır idi gedəndə bilirdik geri dönməkdə ola bilər. Çox şükür ki, sağ salamat ailəsinin yanına döndü.

Aydının necə bir mərd igid olduğunu mən bir il bundan önce gördüm. O qohum, qonşu, dost üçün belə qanından canından keçir. Bəli məhz keçir.

01.03.2020-ci ildə Həyat yoldaşım (rehmetlik) Polkovnik Leytenant Dündamaliyev Əlif Cəmil oğluna təcili qan lazmı idi. Elan vermişdik elanı oxuyan kimi Aydın oğlum Orxana zəng vurdur ki, mən qan qurupun atanın qan qurupu ilə eynidir. 02 mart 2020-ci il sehor tezdən bütün öz işlərini təxiro salaraq işə getmədən klinikaya geldi, analiz etdilər həqiqətəndə qan qurupu eyni idi. Kötülli olaraq 250qr. qan verdi Aydın. İnsan bundan böyük mərhmət sahibi can yanana ola bil-məz. Bir insan ömrünü uzatmaq onu ya-satmaq üçün Aydın caninan qanından həqiqətən keçən mərd igidir. Çox şadəm ki, belə mərd igidlə qonşuyuq həyat yoldaşı Nuranə xanımda Vətən sevən ailə canlı isti qanlı, qeyrətli, hünərlü, savatlı Aydına yaraşan ziyanlı bir xanımdır. Və bu cütlük gözəl bir ailədirler.

Vətənimidə belə nümunəvi ailələrin sayının çox olmasını arzulayıram. Vətən igidinə eşq olsun.

SARA GÖYÇƏLİ
Şairə, "Qızıl Qələm" və "Xan qızı Natəvan" media mükafatları laureati və Azərbaycan Jurnalistlər birliyinin üzvü

12 nəfərin öldürülüyü

12 il əvvəlki faciə

Bakının mərkəzində erməni terroru

Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetində (keçmiş adı-Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası-ADNA) törədilən terror aktının növbəti ildönümüdür.

Adəlet.az xəbər verir ki, dəhşətli hadisədən 12 il ötürü küləvi qotlla nəticələnən faciə 2009-cu il aprelin 30-da Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyasının (ADNA) Bakı şəhəri, Dilarə Əliyeva küçəsi, 227 sayılı ünvanda yerləşən iki korpusunda baş verib. Ali məktəbin binasına daxil olan Gürcüstan vətəndaşı, 1980-ci il təvəllüdü Qədirov Fərda Əsəd oğlu inzibati binanın birinci mərtəbəsindən altıncı mərtəbəsinə qarşısına çıxan hər kəs "Makarov" tipli tapançadan atəş açıb, nəticədə 12 nəfər ölüb, 13 nəfər isə yaralanıb. Hadisəni törədən şəxs binanın sonuncu mərtəbəsində əlindəki silahlı özünü vuraraq intihar edib. Baş vermiş hadisə ilə bağlı Respublika Baş Prokurorluğu və Daxili İşlər Nazirliyinin əməkdaşlarından ibarət əməliyyat istintaq qrupu yaradılıb. Həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində F.Qədirovla əlaqəli şəxslərin bir çoxu cinayət məsuliyətinə cəlb olunub. Baş verən kütəvi qətlən sifarişçisinin erməni əsilli Gürcüstan vətəndaşı Mardun Qumaşyan olduğu müəyyənləşib.

Cinayət işinin materiallarına görə, Neft Akademiyasında terror aktının törədilməsini sifariş verən Qumaş-

yan Mardun Qriqoryeviç 1951-ci il mart ayının 6-da Gürcüstanın Marneuli rayonunun Şulaver kəndində anadan olub. Mardun Qumaşyanın barəsində İnterpol xətti ilə beynəlxalq axtarış elan olunub. Fərda Qədirovun ölümü ilə əlaqədar cinayət işinin onun barəsində olan hissəsinə xitam verilib.

Ağrın Cinayətlərə Dair İşlər üzrə Məhkəmənin 2010-cu il avqust 10-u tarixli hökmü ilə iş üzrə təqsirləndirilənlər - Nadir Əliyev, Cavidan Amirov, Nəcəf Süleymanov ömürlük, Ariz Qabulov isə 12 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Terror aktı nəticəsində ölenlərin və yaralıların adlarını xatırladıraq:

Neft qaz istehsalı və emali texnikası kafedrasının müdürü, professor Abdullayev Ramiz Xəlil oğlu, 1940-ci il təvəllüdü.

Nəzəri Mexanika fakültəsinin laboratoriya müdürü Əzizov Tamilla Zülfüqar qızı, 1951-ci il təvəllüdü.

Neft qaz istehsalı və emali texnikası kafedrasının müdürü, dosent Vahidov Məcnun Abdulvahid oğlu, 1946-ci il təvəllüdü.

Biotexniki və texniki cihazlar kafedrasının laborantı Məmmədova Şəfa Afət qızı, 1978-ci il təvəllüdü.

Tələbələr

Məmmədov Taleh Tariyel oğlu, 1988-ci il təvəllüdü
Bəndəliyev Yusif Telman oğlu, 1989-cu il təvəllüdü
Bağırov Ayaz Cavanşir oğlu, 1988-ci il təvəllüdü
Cabbarov Səvalan Allahverdi oğlu, 1987-ci il təvəllüdü
Abdullayev Emin İmamli oğlu, 1989-cu il təvəllüdü
Babaşov Ruslan Cəfər oğlu, 1990-ci il təvəllüdü
Aslanov Ceyhun Sakit oğlu, 1988-ci il təvəllüdü
Və Akademiyaya süd məhsulları gətirən
Qurbanova Ayna Abbasqulu qızı, 1957-ci il təvəllüdü

Yaralananların siyahısı:

İsayev Kənan
Mustafa Məhəmməd
Rüstəməyev Faiq
Şirəliyev İlkin Azər oğlu (1989-cu il)
Mustafayev Elşən Elbəy oğlu (1989-cu il)
Axundov Rəhman
Cəmiyev Elvin Azər oğlu (1989-cu il)
Hüseyinli Zemfira
Daas Muavviyyət (Suriya)
Seyidəhməd Əmru

Eməni terroruna qurban gedən bütün soydaşlarımıza Allahdan rəhmət diləyirik! İnşallah bir gün qisasları alı-

nar!

Əntiqə Rəşid

Yılmaz Özdiş

Kazım Karabekir Karsı feth etti.

Ermənistan baş qərargah rəsini əsir götürdü.

Hesabat hazırladı, Ankaraya göndərdi.

Erməni işgalı altında ikən Qarsda baş verənləri sadaladı.

Dəhşət iddi.

Sadəcə Qarsda mərkəzdə 1700 türk öldürülmüşdü. Süregül rayonunun 60 kəndi tamamən yox edilmişdi, insanlar və heyvanlar məhv edilmişdi. Zarşat rayonunda 25 min adam yaşayırı, beş min qətl edilmişdi. Sarıqamışda 57 kənd xəritədən silinmişdi. Arpaçayın 35 kəndində canı insan qalmamışdı.

Kazım Karabekirin müşahidəsi kimi dəvət etdiyi amerikalılar bu vəhşətin fotolarını çəkmədi.

Yeddi yaşlarında olan qızların namusuna toxunmuşdular, 30 əsgərin ard-arda təcavüz edib öldürdüyə qadınlar vardi, cinsiyət orqanlarına odun soxularaq öldürümüş qadınlar vardi, dəre yataqlarında uşaq-qadın cəsədləri tapılırdı, cinsi organları kesilib ağızlarıba soxulmuş kişi cəsədləri var idi, itlərə yedirilən insanlar var idi, dabanlarına nal vurularaq öldürülən insanlar var idi, öldürülənlərin vücutları parçalanaraq, qolları, ayaqları, başları qessab dükəni kimi divarlardan asılmışdı, qadınların döşəleri kəsilərək divara misirlənmişdi.

(Bunların hamısının Türk Tarixi Qurumu arxivində, kitablarında fotosu, sənədləri var, internetdən də təpə bilərsiniz.)

Erməni dəstələri 1915-1920 illəri boyunca Qars, Ərdahan, İğdır, Ərzincan, Bayburt, Ərzurum və Vanda kütəvi qətlamlar törətdi, silahsız insanları məcidlərə, samanlıqlara, tövlələrə doldurub güləldələr.

Türk Tarixi Qurumu 2003-cü ilde xarici elm adamları və xarici medianının, 67 beynəlxalq müşahidəcisinin vasitəsilə Qarsın Kalo/Derecik kəndində qazıntı həyata keçirdi.

Kütlevi məzarlı ortaya çıxarıldı.

Yandırılaraq öldürülüyü testim edilən bir-birinə qarışmış sümüklərin çoxusu uşaqlara məxsus idi.

Derecik kəndinin əhalisi 671 nəfər idi, 660 insan öldürülərək, yandırılaraq kütəvi şəkildə basdırılmışdı, sadəcə 11 insan xilas olmuşdu.

Erməni vəhşeti qorxunc udi, amma erməni propaqandası da-ha qorxunc idi. Torpaqlarımızda bunlar yaşanarkən amerikan, ingilis və fransız qəzetlərində "Kamalist qüvvələrin Qarsda canavarlıq etdiyini" yazırdılar, "Ermənilərin evlerini yandırıǵımızı, yaǵımaladıǵımızı, qadın-

Al, bu da sənə soyqırıım!

lərinə zorladığımızı, gözəl qızları kölə kimi satdıǵımızı" yazırdılar. Özləri na etmişdirlerse, "Türklər biza etdi" kimi qələmə verirdilər.

Cəmi bir misal götərim.

Rus arxivlərində belə açıq-ashkar "Vanda erməni quldurları tərefindən 23 min türkəb qətl edildiyi" qeyd olunduğu halda Vanda xidmet edən amerikalı missioner Klarense Ussher "55 min erməni qətl edildi" deyə hesabat göndəmişdi!

Fransa erməni legionu qurmuşdu.

Kipr Maqosadakı hərbi düşərgədə ingilislər tərefindən təlim görən 120 min erməni könnüllüyə fransız uniforması gevindirmişdilər, bunları üstümüze gönderir Adananı, Mersini işgal etmişdilər.

Maraşda ilk qıçılcım göründü.

Fransız uniformalı işgalçi esger türk qadınlarına hücum etdi, çaxmaqcı Sədi yumruğuyla qarşılaşdı, atəş açıb öldürdülər, hələ 22 yaşında idi, hadisəyə şahid olan südük İmam belində tapançasını çıxartdı, Sədi vuran işgalçi əsgəri öldürdü.

Fransız uniformalı o işgalçi esger erməni idi.

Aqop Xırlakyan Maraşın ən zəngin taciri idi.

Erməni milletçisi idi.

Fransız işgalçi qüvvələri komandırını şəhərin girişində zur-na-nağara çaldıraqa qarşılımış, qarşısında əyilə-əyilə malikanasına dəvət etmişdi, işgal şərafınə müsiqili-rəqsli gecə tərtib etmişdi.

İçkinin su yerinə axlığı gecədə fransız işgalçi qüvvələri komandırı Xırlakyanın nəvəsi Helenanı rəqsə dəvət etmək istədi.

Helena nazlandı. "Məni bağışlayın, şəhərimizin qalasında türk bayrağı dalgalanlığı müdəddətə sizinlə rəqs edə bilmərəm" - dedi!

Fransız komandırı Helenanı xoşbəxt etmək üçün dərhal əmr verdi, Maraş qalasındaki türk bayrağı endirildi.

Aqop Xirlakyan Maraşı geri allığımız gün qaçmağa çalışarkən öldüründü, "soyqırıım qurbanı" elan olundu.

Adanada qulaqları kar edən partlayış baş verdi.

Erməni yepiskopu Muşeqin evi idi.

Məhəllədə sağlam bina qalmadı.

Muşeqin qardaşı daxil olmaqla 30-dan çox erməni öldü.

Guya din adəminin evi idi, amma bomba emalatxanası idi.

Fransızlar dağıntı qalıqlarında araştırma apardılar, türklerin ad sıyahısı tapıldı, öldürülməsi əmələnən türklerin sıyahısı idi.

Əslində erməni yepiskopu Muşeq bu terror fəaliyyətlərini 20 il idi davam etdirirdi, bölgədə hər kəs bilirdi, tək-tək secdiyi fədaile rini Rusiyaya təlim almağa gönd

dərirdi. Kilsəsinin altında tunnel var idi, silahlارla dolu.

Erməni evlərini silah anbarına çevirmişi.

Ermənistan bayrağı ilə gezirdi.

Erməni quldurlarının Zeytunda, Xaçında, Dördyolda etdikləri qorxunc qətlamlarda onun eli vardi.

Vəhşetləri dilə gətiriləsi deyildi.

Türkleri öldürür, qanları ilə bədənlərinə xac çəkiridilər.

Özünə insan deyən varlıq iki-üç yaşlı uşaqların gözlərini oya bilərmi?

Oyurdular.

Uşaqlar fəryad edə-edə can verirdilər.

Osmanlı ordusu tərefindən tutulma ehtimalları olab kimi İsləndərun və Mersin limanında dayanan ingilislərə, amerikanlara siğnırlar.

Muşeq köç ərefəsində Misirə qəcmişdi.

Fransız işgalı ilə geri qayıtmışdı.

Kuvayı Milliye gelənə kimi fransız uniforması ilə Adanaya qayıdan 40 min erməni ilə birlikdə türk soyqırımı töretdilər.

Müdafisəsiz sivillər öldürüdülər, yandırıldılar, yaǵımaladılar.

Ağaclarla asıldılar, diri-dirisi quylular atıldılar.

Qadınlara təcavüz etdilər.

İncirlik kəndində türkələr bir eve yığıb top atışında qətl etdilər.

Yüzə qədər türkdən ibarət qaçqın...

Canlarını xilas etmek üçün köç edirdilər. Tarsus yolunda idilət, erməni quldurları tərefindən saxlanıldılar, Kahyaoğlu fermasına getirildilər, kişilər bə uşaqları bir-bir sünگü ilə öldürdülər, qadınları əvvəlce zorladılar, sonra öldürdülər, bilərziklərini, sırgalarını çıxartmaq üçün ellərinin, qulaqlarını kəsdi.

Camili kəndinə hücum etdilər. Yetmişdən çox insanın boğazıni kəsib Ceyhan çayına atıldılar.

Fransızlar istintaq belə aparmadılar.

Şişmanyan adında bir quldur vardi.

"Erməni dövləti qüvvələri komandırı" adı ilə gezirdi.

Polis təşkilatı qurmuşdu!

Kuvayı Milliyədən leytenant Səlahəttini tutdular, başını kesdilər, bir topun üstüne qoydular, Adana küçələrində gəzdirdilər.

Fransızlar guya ədalət komisiyası qurmuşdu.

İki erməni şahid bəs edirdi.

Bu şahidlərin ifadəsi ilə türkəlin mal-mülküն, tarlasını, heyvanını əlindən alırdılar, "əsl sahibi" kimi ermənilərə verirdilər.

Türkərin şahidiyyi qəbul edildi. Kozanda 500-dən çox türk öldürülü.

Kozan xəzinədarı Hamdi əfəndi məktubcu Ali Rza əfəndi, təqəüdçü yüzbaşı Mehmet bey so-bada yandırıldılar.

Saimbəylidə 500-e qədər türk var idi, Saimbəylini geri alanda bir nəfər də olsun sağ türk qalma-şıdı.

Fransızlar dağıntı qalıqlarında araştırma apardılar, türklerin ad sıyahısı tapıldı, öldürülməsi əmələnən türklerin sıyahısı idi.

Əslində erməni yepiskopu Muşeq bu terror fəaliyyətlərini 20 il idi davam etdirirdi, bölgədə hər kəs bilirdi, tək-tək secdiyi fədaile rini Rusiyaya təlim almağa gönd

Mary Louise Graffam.

Qadın missioner idi.

Massaçussetterda dini tehsil almışdı, 1901-ci ildə Osmanlı torpaqlarına göndərildi, 18 ildir Sivasda idi.

Amerikan Qızlar Məktəbinin müdürü idi.

Müstəqil Ermənistanın ən odlu-əlovlu müdafiəçilərindən biri idi.

1915-ci ildə dağıdıcı fəaliyyətləri səbəbilə deport edildi, Saraya edilər təzyiqlərdən sonra əfv olundu, Sivasda qayıdı.

Erməni "hekayə"lərinə qələməaldi, şahidsiz hadisələrdən yazıdı, amerikan qəzetlərinə məktublar yazdı.

Zaydiqları "soyqırıım sənədi" kimi qəbul edildi.

1921-ci ildə xərcəngdən öldü, Sivasda dəfn olundu.

Erməni diasporası tərefindən "soyqırıım qurbanı" elan edildi.

Eyni dövrə Merzifonda amerikab kollecində axtarış aparıldı.

Pontus bayrağı tapıldı.

Pontus bağış qəbzləri tapıldı.

39 amerikalı deport edildi.

Merzifon amerikan kolleci Pontusçu təşkilatlanmanın mərkəzi idi.

Rəsmi adı Anadolu Kolleci idi.

1886-ci ildə qurulmuşdu. Müellim heyəti amerikalı, erməni və rumlardan ibarət idi.

Internat idi, həm qız, həm də oğlan bölməsi vardi, ingilis təməlli ilahiyyat məktəbi idi.

"Protestant din adəmi yetişdiririk" maskası ilə mindən çox erməni və rum gəncini yetişdirmişdilər.

Kollec müdürünin məktubu elə keçmişdi.

"Nəticəni əldə etmək üçün lazımlı gəlsə 500 il gözləyəcəyik" - deyirdi.

9 sentyabr İzmirə girdik. Dörd gün sonra İzmir yanğını başladı.

Bugünkü Kültüspark ərazisində yerləşən erməni məhelləsində başlamışdı, 25 ayri evi dinamitlərle partladıraq yanığın töretdi, söndürmeye çalışan yanığın-söndürənlərə atış açmışdilar, dənizdən quruya külək ucbatından türk məhellə

*Ağaddin
BABAYEV*

Dağlara qalxıram...

Talış dağlarında hər cıçır, hər iz
Gözümüz üstündə yerin var dedi.
Daşlı dodqları dindi səbir siz:
"Amandı, dumani tez qaytar!" -dedi.

Gülür yal-yamaclar, gülür dağ-dərə,
Bahar nəgmə olub - dəlisov, kövrək.
Dağları yaşıdan gözəlliklərə
Burdan yol ötənlər dəyməsin gərək!

Dağların fikirli, qəmli görkəmi
Qişın caynağında ilişib qalb.
Burda gül-çiçəklər birmi-ikimi?
Günəşin seyrinə min baxış dalıb.

Zirvəyə baxıram, ürəyimdə qəm,
Bir qərib həsrətə yenə dolmuşam.
Dağlara qalxıram, elə bilirom
Qayıdib təzədən uşaq olmuşum...

Ümid

Bizim təsəllimiz, səbrimiz təki,
Onu çağırıraq hər vaxt, hər zaman.
Bəzən öz-özümə düşünürəm ki,
Ümid olmasayı neylərdi insan?

Oxuyun, ay qızlar

Oxuyun, ay qızlar, şaqraq səsiniz
Dolaşın kəndbəkənd, şəhərbəşəhər.
Hey çalıb-çağırin, yallı gedin siz,
Şirin nəğmənizlə açılsın səhər.

Oxuyun, oynayın, qurbanam sizə,
Könlümdə kədər var- boğazdan asın.
Ötün bəmdə-zildə, hər nəğmənidə
Qolsuz Babəkimin ruhu yaşasın.

Mənim Odalar yurdum uludan ulu,
Onun hər nəğməsi kövrək ürkədir.
Nəğmə -sevgi yolu, məhəbbət yolu,
İnsana gərəkdir, ömrə gərəkdir.

Oxuyun, səsiniz ucalsın göyo,
Nəğmosız hayatı nə gün görərdim?
Dünyada bir nəğmə çoxalsın deyə,
Ömrümü, canımı qurban verərdim!

Lənkəran axşamları

Nur selində yuyunur
Şəhərim başdan-başa.
Şəfəqlər damcı-damcı
Qonur torpağa, daşa.
Əfsanomi, nağılmı?
Tamaşadır, tamaşa
Lənkəran axşamları!

Göy Xəzərin sahili
Neçə oğlanlı-qızlı.
Hər oğlan şümal-şümal,
Hər qız incədir, incə.
Dəniz nəğməli, sözlü,
Üraklər coşur necə
Lənkəran axşamları!

Adı nəğməyə dönən
Solmaz, Xavər, Hacıdır,
Hər igidin hünəri
Ona səhrət tacıdır.
Bakı axşamlarına
Sanki kiçik bacıdır
Lənkəran axşamları!

Üşüyəcək

Bu gün evinizə yiğib bir kəndi
"Vəğzalı" sükuta kəsilər qənim.
Təskinlik vermə gəl, bir himə bənddi
Kəpənək qanadlı ürəyim mənim.

Sənin o günahsız baxışlarından
Öpərdim min kərə, doymazdım yenə.
Hardan biləydim bəs bir vaxt, bir zaman
Hicranı pay kimi verərsən mənə?

Demək nəhaqqanmış, hədər olarmış,-
Mənim kükroğluym, aşib-dاشdığım.
Qəlbimə yüklənən kədər olarmış-
O vaxt dostlarımdan uzaqlaşdığım.

Bir dəli həsrətə dönərmiş hər şey,
İllər də beləcə nağıllaşarımiş.
Qəmli gözərləndən oxunan giley
Yollar boyanıb - gözü yaşarmış.

"Vəğzalı" səsina bürünüb hər yan,
Bəlkə də aləmə hay düşəcəkdir.
Mənim həsrətimin soyuqluğundan
Sənin toy günün də üzüyəcəkdir!

Qəlbimlə ağlimın davası başlar

Haçansa könlümə bir həvəs gələr,
Əllərim uzanar sevgiyə sari.
Haçansa evimə bir nəfəs gələr,
Bir az da uzanar eşqin yolları.
Sevincələ vurarıq başa hər anı,
Ağrıya, aciya gərərik sinə.
Bir gün də... unudub əhdə-peymanı
O qız dönük çıxar məhəbbətin.
Qurbəni olarıq nifrətin, kinin,
Beləcə bir evin çırığı sənər.
Anıb günahını, anıb sohvini...
Yena də o gözel geriyə dənər.
Gözündən sel kimi yağar yağışlar,
Qəlbimlə ağlimın davası başlar.

Gəzib dolaşaram aranı, dağı,
Bir səs qulağıma galib çatacaq:
"De, mənim günahım bəs nədi axı!
Hardasan, hardasan, qayıt, atacaq!?"
Qayıt, ömrüm-günüm, qayıt, tez gəl sən,
Təzəcə alışan bir şamam mən, şam.
Atamın, anamın tutub əlinən
Hələ bu dünyani tanımadı.
Başqa fikirləri sən başından at,
Mənim taleyi bir düşün barı.
Gəl mənim üstündə qanad ol, qanad,
"Qanada möhtacdır qız uşaqları".
Bu səsdə ilahi bir duyğu yaşar,
Qəlbimlə ağlimın davası başlar.

Sonra bir gecənin aydınlığında
Kimsəsiz sahilə yan alacağam.
Bu tənha çağında, qəmli çağında
Oturub xəyala mən dalacağam.
Baliqlar tullanıb düşər min kərə,
Ləpələr gümüştək parıdayacaq.
Gözlərim zillənib uca göylərə,
Baxıb ulduzları bir-bir sayacaq.
Xoş anılar "əlvida" deyəndə bizə,
Möhənətsiz bir heyrət çəkər fikrimi,
Bir durna ayrılib düşər dənizə,
Durub qışqıraram mən dəli kimi.
Səsimə səs verər qayalar, daşlar,
Qəlbimlə ağlimın davası başlar!

Naməlum əsgərə

II Dünya müharibəsindən qayıtmayan
Vahab babamın əziz xatirəsinə

Salam, a nənəmin səhbəti-sözü,
Sənsizlik üzüdür evi-ocağı.
Dikilib yollara bir nəslin gözü,
Nə qədər, nə qədər gözləyək axı?!

Dörd il kürəklərdə pörşəldik, bişdik,
Söndü ürəklərin arzu-murazi.
Nənə nağılınıç çok dinləmişdik,
Baba nağılna qaldıq tamarzi.

Hələ ürəklərdə daş kimidi qəm,
Getmir o illərin vurduğu yara.
Sənə yana-yana nəğmə demisəm,
Baba, ünvanın yox, göndərim hara?

Yolunu gözlayır bu el, bu oba,
İllər arxasından çıxıb gəlsənə.
Nənəmə, anama bəllisən, baba,
Bəs niyə naməlum deyirlər sənə?!

BİR MƏCLİSİN TƏƏSSÜRATI

Yaxşı yadımdadır, bir neçə il qabaq
həmişəki kimi dostlar yiğmişdılq, Novruz bayramını qeyd edirdik. Məclisimizin
başında mənim əziz dostum, zəmanəmizin
böyük ziyanı, şair Vəqif Aslan əyləş-
mişdi. Hami deyir, gülür, maraqlı səhəbələr
edirdi. Şairin isə kefi bir o qədər də
yaxşı deyildi. Mən arada fürsətdən istifa-
də edib Vəqif Aslana yaxınlaşış soru-
şum ki, şair, nədən kefin yoxdur? Məclisimiz,
elə bil, bir qədər sənək keçir. O,
mənə dedi ki, sən ki, məni tanıyrısan,
Qarabağ əldən gedəndən sonra nə vaxt
məni sən görmüsən? Mən daha heç bir
söz deməyib gedib yerimdə oturdum.
Məclisimizin axırında şairdən xahiş etdik
ki, bizə şeirləndən oxusun. Vəqif Aslan
baharı vəsf edən bir neçə şeir oxudu. Lap
axırdı "Kişilər" şeirini oxudu.

*Arazdan keçmirik - suyu sarındır.
Kürdən adlamırıq - dibi dərindir.
Araz aşığından, Kür topuğundan
olan kişilər!
Nə qədər ucaymış boyunuz Sizin,
Əsliniz, köküñüz, soyunuz sizin,
Axıb qanımıza dolan kişilər!

Sizin yanınızda dilimiz - qısa,
Ətəyimiz - uzun, əlimiz - qısa.
Qaya parçasından, daş qopuğundan
Nağara düzəldib çalan kişilər!
Döyüb başımıza çalınırıq biz,
Kos kimi ortaya salınırıq biz,
Olmuşuq oyuncaq, yalan, kişilər.*

*Hanı bəs Kür ilə Araz arası?
Bizi eyləyiblər palaz arası.
Ox kimi sığayıb yazı düzündən
Atılın atından salan kişilər!
Qulagımız "haydi, hoy!" sözünə həsrət,
Ayağımız üzəngi üzünə həsrət,
Bızlar - kor eşşəyə palan, kişilər.
Sizi aldatmasın saxamız bizim,
Əllərdə qalibdir yaxamız bizim.
Göydəki quşu da vurub göyündən,
Çalıb çalığantək alan kişilər!
Siz hara?... Biz hara?... Nə deyək sizə?
İnciyan ruhunuz hay vermir bizə,
Hələ də sükuta dalan kişilər!*

*Aşır başımızdan Kür də, Araz da,
Çəkir burulğanlar bizi bir az da
Bir vədə dayanıb başımız üstə
Bizi xeyir-dua qılan kişilər!
Kənd-kənd, şəhər-şəhər axırdı dəha,
Axana qiraqdan baxırıq dəha,
Bu da qalın boylar, kalan kişilər!
Getdi özünüzdə zorunuz sizin,
Dolur gözümüzə qorunuz sisin.
Çatdam-çatdam olsun gorunuz sizin,
Daşımız qalmadı daşımız üstə,
Ay yurdı-yuvası talan kişilər!
Olunca dünyada olmasa yeymiş,
Qalanca dünyada qalmasa yeymiş,
Sizin yerinizdə qalan kişilər!...*

Bu il isə Novruz məclisimizə "COVID-19" səbəbli bir qədər az adam yığışa da,
dostlarda xoş əhval-ruhiyyə var idi. Hami-
dan çox Vəqif Aslan şən görünürdü. O, elmi
səhbətləri ilə hamının diqqət mərkəzində
idi. Dostların hamisi səhbətlərdə feal iştirak
edirdi. Əsas mövzu isə çərşənbələr haqqında
müzakirələr oldu. Dostlardan biri maraqlı
açıqlama etdi. Çərşənbələrin indiki düzü-
lüsündə uyğunluq olduğunu qeyd etdi.
Bu düzüllüş məntiqə və inanclarla görə baş-
qa formada olmalıdır.

Əgər biz dünyanın yaradıcısının Allah
Təala olduğunu qəbul etmişiksem, onda Tan-
rinın insanı necə yaratdığı rəvayətinə görə
çərşənbələrin düzüllüşünü də o qaydada si-
ralamalıyıq.

Rəvayətdə deyilir ki, "Allah bu kainatı
və yer kürəsini yaradıb. Bu gözəl təbiətin
qoynunda yaşayacaq insanı yaradanda isə
əvvəlcə bir əlinə torpaq götürüb, sonra di-
ğer əlini açır və əlinə səmadan su töklüb.
Onları bir yerde qarışdırıb insan müqəvvəsi
düzəldib.

Böyük Yaradan hazırladığı müqəvvəni
yerə qoyub və külək yaradıb ki, müqəvvəni
qurutsun və ona nəfəs versin.

Bundan sonra Tanrı ocaq qalayıb Adə-
mə isti qan və can verib". Bax, çərşənbə-
lər də belə düzülsə daha məntiqli olar.

Bu da qeyd olundu ki, Şəkidə yaşılı adam-
lar deyirlər ki, biz Novruz çərşənbələrini
həmişə belə qeyd etmişik. Torpaq, su, yel və
od çərşənbələr. Biz həmişə bayram tonqal-
larını axır çərşənbədə-od çərşənbəsi günü
və Novruz bayramı günü yandırmışıq.

Səhəbət zamanı hamı İkinci Qarabağ mü-
hibibəsində qazanılan qələbəni ifixarla-
qeyd etdi.

Deyildi ki, bu qələbə Ali Baş Komandanı-
nın İlham Əliyev cənablarının qətiyyəti,
iradəsi və dütügnə zaman seçimsi noticəsin-
də reallaşdı. Eyni zamanda Azərbaycan əs-
gərinin rəşadəti, qəhrəmanlığı sayəsində
mümkün oldu. Hamımız bu qələbəni böyük
ifixarla dəyərləndirdik.

Adətimizə görə məclisin axırında Vəqif
Aslan'dan şeirlərin oxumasını xahiş etdik. O isə
bu dəfə bizə "Ali Baş Komandan" şeirini
oxudu.

*Ali Baş Komandanı!
Bu yerisin, bu duruşun mübarək!
Bu ləngərin, bu səngərin,
bu vuruşun mübarək!
Ali Baş Komandanı!
Şəhid cənəzəsindən könlü açılanları....
Ağzından zəhər damıb, əzvay saçılanları....
Əlsizi, ayaqsızı, gəmirib yeyənləri....
Qarın doyandan sonra məlyəm deyənləri
Öz qınıma qoy indi!
Gözünü qan örtənin gözərini oy indi!*

*Ali Baş Komandanı!
Xankəndini, Şuşanı göynəyən yarama bas!
Qalx Isa bulğının nağməsinə qulag as!
Yollarını gözləyən ellərini salamla!
Cəmənənə sığal çək, çöllərini salamla!
Çaylarına qoşul, ax, göllərini salamla!*

*Ali Baş Komandanı!
Bu işqılı dünyaya, illər boyu kor baxan....
İnsanlıq xor baxan iblisləri vur indi!
Xəbisləri, pisləri, on pisləri vur indi!
Yollarını gözləyən, dağın-dasın eşqinə!
Bu qaçılmaz, müqəddəs haqq savası eşqinə!
Mayası turşuları vur, bətni şoranları vur!
İnsan sümüklərindən ilik soranları vur!*

Ali Baş Komandanı!

Əmrinə müntəzirdir Azərbaycan ordusu,

Halal olsun deyirəm sənə bu torpaq, bu su!

Ananın südü kimi, atanın çörəyi tk!

Qarabağ üzərində dalğalansın bayrağın!

Ana Azərbaycanın,

Ata Azərbaycanın döyünen ürəyi tk!

Ali Baş Komandanı!

Zəfərin də mübarək!

Qələbən də mübarək!

"Covid-19" pandemiya səbəbli ölkə-
mizdə və Şəkidə Novruz bayramı həmi-
şəki kimi böyük təmtəraqla qeyd edilmə-
disə də, bütün xalqımız bu bayramda da-
ha qururlu, daha sən və gələcəyə imanlı
görünürdü. Arzu edirik ki, Ali Baş Ko-
mandanın rəhbərliyi ilə ordumuz daha
qudrətli, daha rəşadətli olsun, müasir el-
mi-texiki yeniliklər Azərbaycan hərbisində
və Azərbaycanın iqtisadi inkişafında
istifadə edilsin.

Çingiz Ənvər oğlu

Şəki

De bəbi mühitdə kifayət qədər sayılib-seçilən və sevilən tanınmış imzalarından olan filologiya elmlər doktoru, professor Rafiq Yusifoğlunun "Cəh-Cəh" kitabını oxucularımıza gözəl bir ədəbiyyat nümunəsi kimi təqdim edirəm. Bu kitab haqqında yazmaq məsuliyətinin vahiməsi məni üstələsə də, öz fikirlərim ifadə etmək həvəsi mənən qalib geldi. Digər kitablarında olduğu kimi, bu topludakı şeirlərində də hadisələri, əhvalatları təkcə insan amili ilə yekunlaşdırır, insanın mənəvi dünyası ilə əlaqədar özünməsus şərhərlər verir, sərtləti informasiyalarla oxucuya müyyəyən eyham vurur.

Kitabı mütaliyə etdiğdən sonra görürsen ki, R.Yusifoğlunun dil cəhəti zəngindir, çünki şairin insan kimi telebkar, təvazökar, istedadlı və zəhmətkeş ruhu onun üslubuna və ədəbi lügətinə təsir göstərmişdir. Bu kitabı əvvəldən axıra kimi 2-3 dəfə heca-heca, misra-misra oxumağıma baxmayaraq, növbəti də-

düşmənə nifrətini duyuruq, gözlərimizin qarşısına böynübük, gözü yaşlı, isti yuvası pərən-pəren olmuş şəhid balası gəlir, düşmənə nifrət hissizim alovlanır, şairlə birgə ağlayır, şəhid övladının halına acı-acı yanırıq.

*Sayur vətənsiz keçən
Həftələri, ayları...
Yaddaşında kükrayı
Hey xatırə çayları...
Mən Sakit okeanda
Xəzərimi düşündüm...
Həsrət yelləri ösdi,
Yay günündə üzüdüm...
Babalar düz deyirmiş:
Vətən olmaz qurbətdən.
Okean kiçik imiş
Qəlbimdəki həsrətdən...*

Burada sənətkarın milli qıruru hiss olunur. Vətonindən ayrı qalan müəllifin Sakit okean boyda yurd həsrətini görürük, dünyanın hara-

*Dağlara gedən
Yollar bağlanub.
Çəmən ananın
Köksü dağlanub. -*

*Dikilib uzaqlara,
Yol çəkən gözələr dolur...
Şəkildən nə oğul, qız
Nə də ki, nəvə olur...
Ancaq gözəldi ömrün
Qiş da, baharı da...
Şəkillər də xoşbəxtidə,
Ela onlara baxan
Qoca ilə qari da...*

*Pillə-pillə rəflərdə
Düzülüb qatar-qatar.
Ela bil ki, sehrlə
Pillələrdi kitablar.
Onlarla qalxmaq olar*

KAMALƏ ABİYEVA

HƏMRƏYLİK QƏLƏBƏ VƏ SEVİNCDİR

May ayını çox sevərdim. Ayların ən mehribanıydı mənimcün. İl uzunu həsrət yaşıdan yasəmən etirliydi. Bəlkə də ilk günü bayramla başlayırdı ona görə? Həvəsle 1 maya, sonra 9 maya hazırlaşardıq. Hər iki si bayram idi. 1 mayda nümayiş oları - "parad" deyərdik. Bu günün tarixini öyrədirdilər bize.

Çox olaylar yaşanan günü "Zəhmətkeşlərin həmrəyliyə günü" kimi qeyd etmək 1889 - cu ilin iyulunda II Internosionalın Paris Konqresində qərara alınıb. Bu 19 - cu əsrə, xüsusən də əsrin 2 - ci yarısında bir çox Avropa ölkələrində 8 saatlıq iş günü uğruna, 15 - 16 saatlıq iş rejimi müqabilindəki az maaşa, uşaq əməyinin istismarına qarşı aparılan mübarizənin, etiraz aksiyalarının nəticəsi idi. İlk dəfə 1856 - ci ildə Australiyalı işçilər bir gün özlerini işdən azad edərək, "8 saatlıq iş günü" tələbiyle nümayiş keçirirlər. Nümayişin təsiri güclü olduğundan hər il nümayiş keçirmək qərarına gəlirlər və bir çox ölkə zəhmətkeşləri bə qərarla həmrəy olur. Bu həmrəylik, məndən fərqli olaraq, indi çoxlarının can atlığı Amerikaya da güclü təsir edir. Amerikanın minlərlə iştirakçısi olan etiraz nümayişləri də güclü etirazla qarışları. Burjuaziya güzəştə getmək istəmir. Bu mübarizədə yuzlərlə həbslər, ölümələr olur. Buna baxmayaraq 1890 - ci ildən 1 may zəhmətkeşlərin həmrəylik günü kimi bir çox ölkələrdə qeyd olunmağa başlayır. İnsanın öz hüquqlarını qoruması - dəyerini anlaması istehsal vasitələri üzərində xüsusi mülkiyyətə və muzdju əməyə əsaslanan, bir qrup insanın varlanmasına xidmət edən kapitalizmin inkişafına da təsir edib. Nəcə deyərlər, zəhmətkeşlər öz bayramına min bir zəhmətlə nail olublar. Beləcə 1 may "Dünya zəhmətkeşlərinin həmrəylik günü" - "Beynəlxalq Əmək Bayramı" kimi özünə tarixdə yer edib.

SSRİ - də bu gün təntənə ilə qeyd olunardı. Gözləyərdik bu günü. Səhər tezdən bəzənib - düzənib nümayişə gedərdik. Hər tərəf də bərbəzəklə. Əslində sosializmdə yaşayırıq: nə 15 saatlıq iş günü, nə uşaq əməyinin istismarı kimi problemlər yoxdu. Ona görə də bayram havası oları. SSRİ dağılandan sonra bizdə bu gün qeyd olunur, ləğv olunub yəni. Yəqin dəha zəhmətkeş deyilik, ya həmrəy deyilik, ya da həmrəylik lazımdır. Bəlkə də 8 saatlıq iş günü, uşaq əməyinin istismarı heç kimi maraqlandırır. Məndən olsa, bu bayramı xüsusi qeyd edərdik. Nə gözəl olardı: bütün insanlar zəhmətkeş və həmrəy oları. Dünyada bayram edərdi. Əslində döyünlərin 100 - dən artıq ölkəsində 1 may ictimai, 70 - dən artıq ölkəsində rəsmi bayram kimi qeyd olunur. Sosial bərabərliyə çağırın şəhərlər, tələblər də, qarşıdurmalar da olur. Amma bir əsrən çoxdu ki, bu gün qeyd olunur. Çünki Həmrəy və zəhmətkeş olmaq çox gözəldi. Gözəlliyi isə qorumaq, onun uğrunda savaşmaq lazımdı. Təəssüf ki, bunu bacarmırıq. Amma bir vaxtlar əlimizdə gül-çiçek, rəngbərəng şəhərlər nümayişə çıxardıq. Hami sevinərdi. Uzərlərdə təbəssüm olardı. Mən də sevinərdim hədsiz. Bəlkə əslində dünya insanların heç vaxt həmrəy olmadıqlarını anladırdım. Bəlkə anlayırdım və mümkünsüz olanın bir gün də olsa mümkün olduğunu inanmaq istəyirdim? Bilmirəm, yeni xatırlamıram.

Bilirəm ki, hər şeyi vaxtında anlamaq olmur. İnsanın ağlığının da, ürəyinin də, gözünün də bir pəncərəsi var elə bil. Bu pəncərələr həmişə açılmışdır. Bəzilərində heç açılmır. Amma o pəncərələr açıq olanda insan həyatı başqa cür görür, duyar, ağıldan keçirir. Onda o həyatı çirkinləşdirən nəşnələr haqda yox, gözəlləşdirmək haqda düşünür. Bəlkə bu sıxıcı günlərin səbəbkəri Tacli virus da o pəncərələri açmaq üçün gelib? Deyir ki, baxın, həyata - döyünlərə baxın. Bu həyatı sevdinizmi? Sizin olan dünyani qorudunuzmu? Baxın: bir virusa qalib gelmək üçün sizə villalar, şəxsi təyyarələr, bank hesabları lazımlı - həmrəylik lazımdır. Ölüm heç kimin cibinə baxmır axı. Həmrəy olub bir - birinizi qorumaq lazımdır - anladınızmı? İnsanlar bir - birindən qorunaraq deyil, bir - birini qoruyaqla yaşamalıdır. Yalnız həmrəylik - birlik bizi qoruya bilər.

P.S. Həmrəylik bayramının sevincini xatırlasam da, yenə yaşamaq istəsəm də, mayda sevinə bilmirdim. Şuşa dərdi vardi mayın. Heç bir ayda sevinmək olmurdur. Amma indi evəzsiz bir sevincimiz var - Qələbə sevincimiz! illərə, aylara sığmayaq bir sevinc. Həmrəyliyimizin, birliyimizin bizə yaşatdığı sevinc.

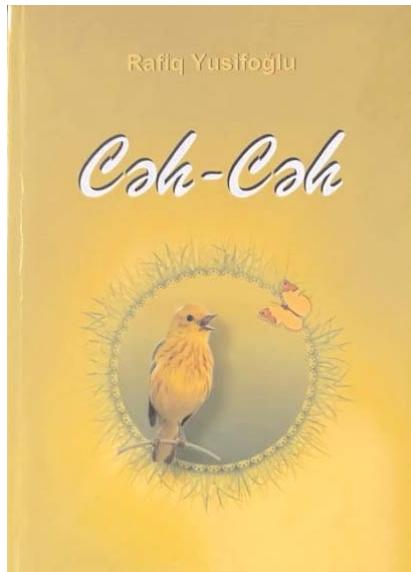
Həmrəy olaq ki, Qəlib olaq və həmişə qalib olmaq sevincini yaşayaq!

Günel Hüseynova

Rafiq Yusifoğlunun oxucularla yeni görüşü

fə oxuyarkən ilk dəfə oxuyurmuş, tamamilə dərk etmədiyim fikirlərə rast gəlirəm. Sadəcə şairin fərqli deyim tərzinə, orijinal üslubuna heyran qalıram. Şairin ürəyimizə nüfuz edən sərtləti mənələrində, acı eyhamlarında, hezin ovqatında, oxucuda tanış olmayan duyuguları oyatmaq bacarığında - insan münasibətindəki ziddiyətləri duymaq, oxucu qəlbinin qaranlıq guşələrinə nüfuz etmək, fərqlilik, orijinallıq və şairin heç kimə bənzəməyen dəstə-xattı və imzası var. Səbəbi? Səbəb birdir: istedadı, eləcə də xalq həyatını, folkloru, tariximizi, insan təbiətinin dərinliyini bilməsi və əlbəttə gözəl qələmi... Bir nümunəyə diqqət edək:

*Üzüna təbəssüm qonub,
Ruhu çevrilib kölgəyə.
O, ucadan nəzər salır
Qurub tikdiyi ölkəyə...
Kimin həddi var ki,
burda Ağac kəsə,
ya gül dərə...
Sanki rəhbərin heykəli
Keşik çəkir çiçəklərə...*

sında olur-olsun cənnətini vətənində arayan şairin qəriblik hissini duyuruq, çünkü onun üçün Vətən heç nə ilə, dünyanın heç bir gözəlliyi ilə müqayisə oluna bilməz. Yaxud da:

*Vurulmuşam sənə mən,
Qürur dolur sinəmə,
Seyr etdikə səni mən,
Yorulmaz gözüm, vətən!*

Müqayisə üçün başqa bir nümunəyə diqqət edək:

*Ela bil ki, bu körpə
O şarla alır nəfəs...
Bilirsiniz, hardandı
Bu sonsuz sevgi, həvəs?
Pülsyörək doldurub,
Həmin şarı atası.
Döyüsdə şəhid olub,
Bu qız qalb atasız... -*

Burada kiçik qızçığazın bədii portretindəki təsvirdə gərginlik sona qədər bizi incidir, şəhid balasının ömürlük mənəvi iztirabını görülməlidir.

Bu hadisə şairin ürəyini ağırtmış, onu şeirə köçürümdür.

Elə bil ki, oxucunun həyatına münasibəti, psixoloji durumu, sevdiyi bədii təsvirlər, xalq deyimləri həssas bir ətalıqla şairin yaradıcılığında ifadələrlə qaynayıb qarışmışdır.

*Aldansaq bu sükkutun,
Səssizliyin səsinə,
Küçədə tuş gələrik
Biz virus gülləsinə...*

*Ön cəbhədə həkimlər
Gecə-gündüz döyüşür!
Onlar xəstə döyünlərin
Havasını dəyişir...
"Qərib yaz," şeirində isə oxuyuruq:
Qorxunc virusa
Sinə gəribidir.
- Bu il gələn yaz
Sanki qəribidir...*

- şairin Ulu Öndərə rəğbetinin kökündə da yene Vətənə tükənməz sevgisi dayanır. O, misralarında Ulu Öndəri əzizləyir, onun məğrur heykəlini əzəmet simvolu kimi təqdim edir, göstərir ki, hətta ölümündən sonra da Ulu Öndərin ruhu xalqına bağlıdır, parkda ucaldılan abidəsi belə, sanki vətəninin hər daşına, hər çiçəyinə, xalqına keşik çəkir, onun təbiətini, gözəlliğini qoruyur.

R.Yusifoğlu əsərlərindəki vətənpərvərlik motivini ayrı-ayrı şeirlərində təkrar, lakin hər dəfə yeni fikirlərlə ifdəsini görürük. Məni bir oxucu və Azərbaycan vətəndəsi kimi müttəssir edən daha bir şeirinə diqqət edək:

*Xoş gəlmisin, təzə il,
Bizim odlar elinə!
Ümidimiz sənədi,
Dön zəfərlər ilinə!*

*Düşməni çör-çöp kimi
Aparsun dəli sellər.
Qaytsın yuvasına
Bizim obalar, ellər...*

Bu şeirin yazılıma tarixinə baxsaq, bir il öncə qələmə aldığımı görərik. Burada məni ən çox şairin uzagörleniyi duyduğundırı, doğrudan da, 3000-a yaxın şəhidin qanı, canı bahasına zəfər ilinə döndü bu il, tariximizi qızıl hərflərlə yenidən yazdıq. Bu şeirində də, obrazlılıq, bədiiliyə, sətiraltı mənəya xüsusi tələbkarlıqla yanaşan şair həssas uzaqgörənliyi ilə bədii zövqümüzü, duyugularımızı qidalandırır və cəlalayır.

*Dik dur, şəhid balası!
Ucalt nifrət qalası.
Tökülən bir gil qan
Deyil yerdə qalası.*

Bu şeirdə də eyni etirazı, eyni münasibəti görürük.. Bu sətirlərin zahirən sakit görünüşü arxasında şair qəlbinin ağrıları, sızıntılarını və

Sahnaz Sahin

DÜNYANIN ƏN KİÇİK KOMASI

Esse

Bu, haçansa çiy kərpicdən tikilmiş, indi ar-tiq fiziki ömrünü başa vurmaqdə olan balaca və dərisqal koma onun "evi"dir, burda o, öz uşağı ilə bərabər yaşıyır, əlbətə əger buna yaşamaq deyə bilərikse... Yağış yağanda su qapıdan içeri axır. Yadına həvəslə oxuduğum, zənci qəhrəmanın həyatından bəhs edən "Tom dayının daxması" əsəri düşür... Valideynləri çoxdan dünyasını dəyişib. Əri yoxdu, heç bilmirəm bu uşaqın atasını ər adlandırmak olarmı?..

O kəndə işləməyə gəlmışdı, sonra bu qadınla elcə elçiliksiz- filansız, ağsaqqal və qara-saqqalsız evləndi, sonra da iş vaxtı başa çatanda onları tanrıının ümidiñə qoyub çıxıb getdi. Vəssalam, ondan indi bu oğlan qalib anasına hayan.

Eh, qadınlar, qadınlar... Siz həyatda ən yaxşı şeylərə layıqsınız, amma bəzən eliniz yetmir, gücünüz çatmır buna. Gördüyüñuz insani tez ilahileşdirmək, içində bir heykəl yonmaq, özünüzdən ucada tutmaq kimi bir vərdiñiz siz ialdanışa sürükləyir. İnam yaxşı hissdir, gərəklidir, kaş ondan sui-istifadə edənlər olmasın.

Tez alışır, tez yanırsınız, tez kövrəlir, tez ovunursunuz. Belə vaxtda içi xıltla dolu birisi də başınıza sığal çeksə başınızı sinəsinə söykəyib ürəyinizi boşalda bilərsiniz. Siz güclüsünüz, amma bunu hiss etmirsınız. Təkliyi daşınmaq sizin üçün çətindir, sizin daim yanaşı addımlaya biləcəyiniz bir kişiye ehtiyacınız var.

Bu cinsel hissən daha mükəmməl bir duygudur, daha vacib şərtidir qoşa həyatın. Amma gəlin etiraf edək ki, bəzən ele bu ehtiyac səhv anlaşıılır və sizi ucuruma aparır. Aldanırsınız..

*...Ömrünün, gününün bu qərib vaxtı,
Gəlib qapısını döyəni yoxdu.
Ürəyinə girib, qəlbindən baxıb,
Birçə "can" söyləyib biləni yoxdu.
Cəhənnəm odundan keçir bu qadın...*

Indi də xəstədir, tez-tez müalicə olunmağa ehtiyacı olur. Yerdən Tanrıyacan bir övladın-dan özgə kimse yoxdu, o da ki, hełə çox uşaqdır. Məktəbə geyməyə paltarı, ayaqqabı-sı çatışdır, yaxşı ki, koronavirus pandemiyası ilə əlaqədar məktəblər bağlanır, dərslər imkan daxilində online keçilir. Yoxsa yemek dərdinin üstünə geymək dərdi də əlavə olunardı...

O gün xəber tutdum ki, o koma da uçub, dərdinin üstünə bir dərd də gəlib... Xəstə ol-duğuna görə iş qabiliyyəti də çatışdır, maddi çətinliklərlə bağlı tez-tez əlaqədar təşkilatlara üz tutur, amma həmişə eyni cavabı verib yola salırlar.

Gedə bilməyəndə zəng edir, amma kimdi onun zənginə cavab verən!..

Mövlana söyləyirdi ki, əger yer üzündə bir insan belə üzüyürsə, sən isinmə haqqına sahib deyilsən. Bəs əger acdırsal? Mənəcə burda "üşümək" ümumi məna daşıyır, deməli vəziyyət eynidir... Mənə zəng edir, açıram, heç olmasa sözə də olsa ümid verməyə çalışıram, arada maddi köməklik göstərir, imkan daxilində ərzəq səbəti də göndərirəm. Amma bu bəs eləmir, ataların müdrikcəsinə söylədiyi sözlər necə də yerinə düşür: "Qonşu payı ilə qarın doymaz." Mən də başqa hal əhli olan dost-ta-nışlarla da əlaqə yaradıb bir çarə axtarıram... Axtaran tapar deyiblər və ya tapan elə axtaranlardır...

"Mən müəllim adından yüksək ad tanımırıam!"

**Ümummilli lider
Heydər Əliyev.**

"Müəllim şam kimidir, özü yanıb tükənərkən ətrafını işqalandırır!"

Mustafa Kamal Atatürk.

Müqayisəni sevirəm. Ən çox da dünyanın aparıcı xalqları ilə öz xalqımız arasında bir müqayisə aparıram. Bu müqayisələr zamanı vaxt olub aylarla araşdırılmalar edib, qeydlər götür-

şəliyevadır. Ölkəmizdə təqdir olunası müəllimlər şükrülər olsun ki, coxdur. Haqqında danışdıgım Mərziyyə müəllimi digər müəllimlərdən fərqləndirən cəhət isə maraqlıdır. Mərziyyə Baxşəliyəva Baki şəhəri, Xəzər rayonunun Mərdəkan qəsəbəsində yerləşən 14 saylı tam orta məktəbin tədris işləri üzrə direktor müavini, dil-ədəbiyyat müəllimidir. Peşəsinin vurğunu olmaqla yanaşı həm də bütün insani keyfiyyətləri özündə birləşdirən bir ziyalıdır. Ancaq bu fərqlilik deyil. Fərqli cəhətinə gelincə isə Mərziyyə müəllim ömrünü demək olar ki, ədəbiyyata, xüsusilə poeziya həsr edib.

MÜƏLLİM UCALIĞI

müşəm. Sevindirici haldır ki, bütün bu müqayisələrin nəticəsində öz xalqımızı, adət-ənənələrimizi zirvədə görmüşəm hər zaman.

Müxtəlif peşələrə, müxtəlif sahələrə diqqət yetirəndə görmüşəm ki, digər xalqlardan bizi fərqləndirən bir üstün cəhət var. Bu üstün cəhət isə təkcə bizim millətə aiddir. Astronomiya elmində ixtiralı ilə bu gün də dünyada öyrənilən Nəsrəddin Tusi mənim xalqımızın oğludur, dünya poeziyasının günü Nizami Gəncəvi mənim xalqımızın oğludur. 14 yaşında hakimiyətə gələn, böyük dövlət qurucusu olan Şah İsmayıll Xətai mənim xalqımızın oğludur. Dünya-nın qibtə etdiyi xeyriyyəçi Hacı Zeynalabdin Tağıyev bu xalqın oğludur. İkinci dünya mühəharibəsində ilk sovet qəhrəmanı İsfaril Məmmədov bu xalqın oğludur, Mübariz İbrahimov, Polad Həsəmov və adalarını sayımaqla bitmə-yən qəhrəman oğulları bu xalqın övladlarıdır. Nəhayət, bütün xalqların həsəd apardığı dahi siyasetçi, ümummilli lider Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının oğludur. Nəcə fəxr etməyənən bu xalqla? Necə qürür duymayanən bu ölkə ilə? Bəli, həqiqətən də qürurverici bir xalqın nümayəndəsiyik!

Həz. Əli demisişdir: "Mənə bir hərf öyrədənin köləsi olaram". Bu aspektən yanaşaraq müqayisə etdiyim mövzulardan biri də Azərbaycan müəllimidir. Əgər bir xalqın bu qədər ziyalısı, dahi şəxsiyyəti varsa, demək onların həyat yoluna öz elm çərağından nur baxş edən müəllimi var.

"Açılan hər məktəb bir həbs-xananın bağlanması deməkdir". (Viktor Hüqo). Bəli, bu xalqın müəllimi də qürurverici və fərqli-dir.

Nədir bu fərqlilik? Var savadlı şagird yetişdirmək, var savadlı övlad yetişdirmək. Bax, bizim müəllimi fərqləndirən cəhət də məhz budur. Şagirdə valideyn nəvəzisi göstərmək bizim müəllimə məxsus olan bir xüsusiyyətdir.

Bunun nəticəsidir ki, Azərbaycan xalqında hər zaman müəllimə qarşı böyük ehtiram hissi oyaq olub.

Haqqında bəhs edəcəyim, müəllim adını uca tutan ziyalilərimizdən biri də dil-ədəbiyyat ixtisasını tədris edən Mərziyyə Bax-

şəliyevadır. Ölkəmizdə təqdir olunası müəllimlər şükrülər olsun ki, coxdur. Haqqında danışdıgım Mərziyyə müəllimi digər müəllimlərdən fərqləndirən cəhət isə maraqlıdır. Mərziyyə Baxşəliyəva Baki şəhəri, Xəzər rayonunun Mərdəkan qəsəbəsində yerləşən 14 saylı tam orta məktəbin tədris işləri üzrə direktor müavini, dil-ədəbiyyat müəllimidir. Peşəsinin vurğunu olmaqla yanaşı həm də bütün insani keyfiyyətləri özündə birləşdirən bir ziyalıdır. Ancaq bu fərqlilik deyil. Fərqli cəhətinə gelincə isə Mərziyyə müəllim ömrünü demək olar ki, ədəbiyyata, xüsusilə poeziya həsr edib.

Şəliyevadır. Ölkəmizdə təqdir olunası müəllimlər şükrülər olsun ki, coxdur. Haqqında danışdıgım Mərziyyə müəllimi digər müəllimlərdən fərqləndirən cəhət isə maraqlıdır. Mərziyyə Baxşəliyəva Baki şəhəri, Xəzər rayonunun Mərdəkan qəsəbəsində yerləşən 14 saylı tam orta məktəbin tədris işləri üzrə direktor müavini, dil-ədəbiyyat müəllimidir. Peşəsinin vurğunu olmaqla yanaşı həm də bütün insani keyfiyyətləri özündə birləşdirən bir ziyalıdır. Ancaq bu fərqlilik deyil. Fərqli cəhətinə gelincə isə Mərziyyə müəllim ömrünü demək olar ki, ədəbiyyata, xüsusilə poeziya həsr edib.

RUPİ KAUR

Hind şairinin şəirləri

*Səndə ən xoşladığım-ətrindidi...
Sən torpaq qoxursan,
Çəmənlilik qoxursan,
Bir az da başqalarından
Çox insanlıq ətrin var...*

*Biz sevgi üfüqündə
Bir seçim edirik-
Yaziqliq duyğusunu...*

*Sən elə düşünürdün ki, mən şəhərəm-
Əylənmək üçün kifayət qədər böyük,
Ancaq mən qonşu bir şəhərciyəm-
Hansi ki heç vaxt eşitmədiyin,
Hər dəfə yan keçdiyin,
Heç bir abida və memarlığı olmayan
Lakin körpüleri silkələyən
Şimşək kimiyəm...
Mən hazır qida deyiləm-nə də ev mürəbbəsi,
Kifayət qədər quru və dadını ala bilməyəcəyin
Bütün şirniyyatlardan uzağam...
Mən özümü səndə alovlandırdım,
Ancaq sən bunu bilmədin...
Mən otel deyiləm, mən evəm,
Sevdiyin içki deyiləm,
Suyam, yanğısına olduğun...
Öz gözənlətilərini mənə gətirmə,
Məzuniyyətini başqa bir yerde keçir...*

*Məni daha çox qorxudan-
Paxılıq və kin çırtışdı...
Nə vaxt ki başqaları uğur qazanır
Biz məyus oluruq və kədərlənirik...
Sonra onlar ugursuz olurlar
Və beləcə məyusluq böyüyür...*

*Getdikcə insanlıq yolunda
Bütün cəhdlərimiz alınır
Və hər şey çətinləşir...*

*Əger mən sənin
həyatının eşqi deyiləmsə,
onda mən sənin həyatının
ən böyük itkisi olaram...*

**Tərcümə etdi:
Tural Cəfərli**

Süd məhsullarının istehsalı müəssisəsində nöqsanlar aşkarlanıb

Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi (AQTA) ölkə ərazisində qanunvericiliyin tələbləri çərçivəsində qida təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, istehlakçı hüquqlarının müdafiəsi sahəsində tədbirləri davam etdirir.

AQTA-dan bildirilib ki, Agentlik əməkdaşları tərəfindən Baki şəhəri, Sabunçu rayonu, Ramana südçülüklə savxozunun ərazisində fəaliyyət göstərən, fizi-k şəxs Həsənov Röyal Allahverdi oğluna məxsus süd məhsullarının istehsalı müəssisəsində texniki normativ hüquqi aktların tələblərinə, sanitariya norma və qaydalara, gigiyena tələblərinə əməl olunmadığı aşkar olunub. Eyni zamanda müəssisədə dezinfeksiya, dezinseksiya və deratizasiya işlərinin aparılmadığı, işçilərin ilkin və dövri olaraq tibbi müayinədən keçmədiyi müəyyən edilib. Aşkar edilmiş nöqsanlarla bağlı müəssisədə süd məhsullarının istehsalının dayandırılması ilə bağlı məhdudlaşdırıcı qərar qəbul edilib, texniki normativ hüquqi aktların təmin edilməsi üçün icrası məcburi olan göstərişlər verilib.

AQTA-əhalinin sağlamlığının qorunması və təhlükəsiz qida məhsulları ilə təmin edilməsi istiqamətinə ardıcıl tədbirləri davam etdirir və istehlakçı hüquqlarının pozulmasına yönəlmış qanunsuz halların karşısına bundan sonra da qətiyyətlə alınacaqdır.

MEHRİBAN

Səadət Sultan

Evin baş köşəsində asılan köhnə kefkirli saatın neçə yaşı olduğu həmişə düşündürdü. Gözümüz açandan bəri o saat orda yer alıb. Yaşlı nənə - Safura arvaddan soruşanda da: "Neynirsən a bala, köhnə saatdır da, heç mən neçə illərdir onun ne qədər vaxtdan bəri evdə olduğunu hiss etməmişəm" deyərdi.

Safura nənənin artıq yetmişdən çox yaşı vardı. Bircə onu xatırlayır və söyləyirdi ki, ömür-gün yoldaşı Həmid kişi bu saatı evliliklərinin ildönümü münasibətilə alıb götirmişdi...

Axşamları nəvələrini bəşinə yiğib bu saatın taqqıltısını belə hiss etmədən maraqlı və şirin nağılları danışardı. Safura nənə. Yatmadan əvvəl yaşlı nənənin ətrafına toplasılış şirin-şirin nağıllarını dinnəməkden zövq alardı nəvələri. Cox maraqlı xatırələr idi. Evləri həmişə gəl-gəti, qonaqlar ilə dolu olardı. Ev sahibləri - Mehri xanımla Cavad kişi gələnləri xoşzə və məhrəbanlıqla qarşılıyalar, ge-

SAATİN ƏQRƏBLƏRİ

dəndə də sovgatla yola salardılar.

Dörd övlad böyüyürdü bu ailədə. Dörd qız... Mehri xanım oğul sahibi olmadığına təsəssüf etsə də, sonralar qızlarının ona və həyat yoldaşı Cavad kişiye nə qədər dayaq olmasına gördükde, ürəyi dağă dönürdü. Ali tehsilli Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimi idi Mehri xanım. Yoldaşı Cavad isə rabitə sahəsi üzrə mühəndis idi. Dəməryoluñda ixtisası üzrə işləyirdi.

Ata-ana qız övladlarını onlar kiçik ikən qayğısına, dərd-sər olmadan böyüdürdü. Elə ki qızlar böyüdü, dərələri də onlarla bərabər böyüyməyə başladı. Cavad kişi yiğidi beş-on manatla evini temir etdi. Bir az yenilik gətirdi aileyə. Fərəh və şad yanalıq edib, atası Həmid kişiye dərən keçirəcəklər. Bir oğulun ata üçün hədiyyəsi nə ola bilərdi? Ailə səadəti, qayı, nəvələrinin məhrimən münasibəti, gəlinin qayınatasına olan xoş münasibəti və digər irili-xirdali sevincələr...

Cavadın neçə illər ərzində ailəsində bütün bu sadaladığım müsbət keyfiyyətlər öz əksini tapmışdı. Çünkü atası Həmid kişi də xanımı Safura-

(Hekayə)

ya qarşı belə olmuşdu. Ailə tərbiyəsi görmüş Cavad adı onənəni davam etdirirdi.

Həmid kişi nəvələrini bəşinə yiğib gələn qonaqları qarşılıdı, ürəkdolusu süfrə başına oturdu. Beləliklə, ad günü möqəmə yetişdi. Divardan asılan köhnə kefkirli saatın yanına yeni bir təbiət təsvirli peyzaj asıldı. Bu Cavadın atasına hədiyyəsi idi. Həmid kişi oğlunun hədiyyəsini məmənluqla qəbul etdi. Daşa sonra babanın adına gələn digər sovgatlar da oldu.

Axşam düşdü - qonaqlar dağılıdı. Eve qəribə sakitlik çökdü. Amma bu sakitliyi xoş xəbər "pozdu". Cavadın böyük qızı Aytəkin tibb sahəsi üzrə universitet qəbul olunmuşdu.

- Ata, bir bax, adım qəbul olunmuş tələbələr siyahısında çıxbı.

O, yüksək balla Tibb Universitetinin pediatriya şöbəsinə qəbul olunmuşdu.

Atası da fərəh hissi ilə:

- Əlbətə, qızımız... Sənin aylardır hazırlıqlarının nəticədir bu... Sözsüz ki, ədalət öz yerini tutmalı idi, mənim balmam...

İmtahanın nəticələrini ailə üzvlərinə göstərək, sevincdən uçurdu qızçıqaz.

Aybəniz, Aygün və Nuray isə hələ orta məktəbdə təhsil alırlırlar.

Günlər ayları, aylarsa illəri əvəz edirdi. Qızlar artıq orta məktəbi bitirmişdilər. Aytəkin ixtisaslı həkim kimi - pediatr olaraq klinikaldən birində işləyirdi. Ailə qurmuşdu - iki uşaq anası idi. Həyət yoldaşı Mahir mühəndis idi.

Hərədən atası qonaq golərdilər.

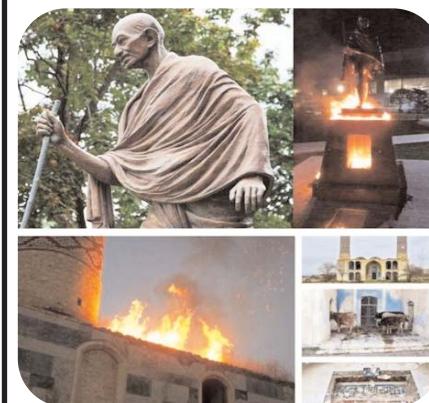
Nəvələrin şıltاقlığı, məzəli davranışları hamının sevincinə səbəb olurdu. Yaxşı deyirlər ki, körpə olan evdə qeybet olmaz.

Adı günlərdən biri idi. Qəfil gələn telefon zənginə Mahir yuxudan oyandı. Sonra dəstəyin o biri tərəfindən gələn Cavad kişinin həyəcanlı səsi bir an Aytəkini də, Mahiri də qorxutdu.

Həmid babanın vəziyyəti yaxşı deyildi. Təcili atası qonaqları getməli idilər. Artıq hava qaralmışdı. Gecə saat 12-yə işləyirdi. Aytəkingil evo çatanda babası artıq hamı ilə halallaşırırdı...

Elə bu an Aytəkinin gözləri vaxtilə Həmid babasının Safura nənəsinə bağışlığındakı divardakı kefkirli saatə toxundu. SAATİN ƏQRƏBLƏRİ çıxdan dayanmışdı...

Erməni vandalizminin növbəti göstərisi: Mahatma Qandinin heykəli yandırıldı

Bütün dünyada azadlığın simvolu kimi məşhurlaşan, "böyük ruh" mənasını verən Mahatma adı ilə tanınan Mohandas Karamçand Qandi bu gün də elə imicəl qalmaqdadi. 1940-ci illərdə güclü bir imperiya sadə geyimli sülhəvrərə bir insana - Qandiyə möglub oldu. Dünyanın bir neçə şəhərlərində Mahatma Qandinin heykəlləri ucaldılıb.

O cümlədən, öten il Yerevanda Qandinin heykəli Hindistana dostluq jesti kimi ucaldılıb, ancaq elə həmin vaxt da bu addım narazılıqla qarşılıq. Səbəb isə Mahatma Qandinin vaxtılı "erməni soyqırımı"nın inkar etməsi olub. Özlerindən başqa heç bir xalqı önməsəməyən və dəyərlərə qiymət verməyən ermənilər tərəfindən bu addım birmənli qarşılıqları. Bu addımı tənqid edənlər Qandinin Türkiyənin o vaxtkı rəhbərliyi ilə yaxın münasibətinin olduğunu və onun Osmanlı İmparayında "erməni soyqırımı"nın baş verdiyini inkar etməsini əsas gətiridilər. Bu il aprel ayının 24-də isə Hindistanın Ermənistandakı səfirliyi rəsmi "Twitter" səhifəsində qondarma "erməni soyqırımı"nın ildönümü münasibətə paylaşım edib. Paylaşımda əvvəl "soyqırımı" ifadəsi yer alsa da, sonradan metn redakta olunub və həmin söz oradan çıxarıllıb.

Bundan əsibiləşən ermənilər isə acıqlarını Mahatma Qandinin heykəldən çıxıblar.

Baxmayaraq ki, Ermenistanın Hindistanla kifayət qədər yaxşı münasibətleri var, üstəlik Yerevan Keşmirə bağlı Pakistanla münaqışə vəziyyətində olan Hindistanın mövqeyini dəstekləyir, amma iyri xisətlərinə hakim ola bilməyiblər.

Qeyd edək ki, bu hadisədən bir neçə gün sonra naməlum şəxslər Qandinin heykəlinə qarşı vandalizm aktı həyata keçiriblər. Aprelin 28-də mətbuatda heykələ od vurulub yandırıldığı əks etdirən foto və videolar yayılıb. İki gün əvvəl isə heykələ toyuq yumurtası çırıplıb.

P.S. Uzun illərdir işğal altında olan Azərbaycan ərazilərindəki məscidlər, dini, tarixi, mədəni abidələr erməni vənalları tərəfindən dağdırılıb. Təbii ki, bu, onların dini, mədəni və tarixi dəyərlərə olan nifrətindən irəli gəlir. Fakt kimi işğal altında olan torpaqlarımızdakı məscidlərdən ermənilərin tövələ kimi istifadə etməsini da deya bilərik. Əgər Ermanistan dini abidələrə, məscidlərə saygı ilə yanmış olsayıdı, işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərindəki abidələri dağıtmasındı. Rosmi məlumatla görə, işğal altındakı Azərbaycan torpaqlarında təsbit olunan tarixi-dini abidələrin sayı 403-dür. Onlardan 67-si məscid, 144-ü məbəd, 192-si ziyarətgahıdır. Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonlarının ərazilərində rəsmi faaliyyət göstərmiş 67 məsələnənə məscidinin (Şuşada 13, Ağdamda 5, Füzülədə 16, Zəngilanda 12, Cəbrayılda 5, Qubadlıda 8, Laçında 8) 63-ü tamamilə, 4-ü isə qismən dağidlaraq yararsız hala salınıb. Dəyərlərə qiymət verməmək, öz xəstə təxəyyülünə əsaslanıb canlıya-cansıza aman verməmək ermənilərin xisətlətinə xas hərəkətdir!

Əntiqə Rəşid

Quba rayon Hərbi Komissarlığı tərəfindən Quba rayon sakini Atamoğlu Aqil Heydər oğlunu adına 11.05.1990-ci il tarixdə verilmiş H3 № 6015570 nömrəli hərbi bilet itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər, Mərdəkan qəsəbəsi S-23 sayılı sahəde yerləşən fərdi yaşayış evinin tikintisi üçün Abdullayeva Aybəniz Zeynal qızına ayrılan 0.12 ha torpaq sahəsinin Çıxışı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Səmədov Emil Elman oğluna məxsus MN0046395 hərbi vəsiqə və jeton Q 009458 itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Əliyev Zahid Arif oğluna məxsus Sabunçu rayonu Maştağa qəsəbəsi Əhmədəğə Əhmədov küçəsi, keçid 1 ev 19 ünvanına verilmiş çıxış (kupça) itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Vaqif Yusifli Əməkdar artist
BALOĞLAN ƏŞRƏFOVUN
vəfatından kedərləndiyini bildirir və mərhumun ailə üzvlərinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Ünvan: Bakı AZ 1073 Mətbuat prospekti, 529-cu mahalla, "AZƏRBAYCAN" neşriyyatı, 6-cı mərtəbə.
Telefon: 538-05-50, 538-51-31, 534-55-98 Faks: 539-80-26
adaletqezeti@rambler.ru
adaletqezeti@mail.ru, adaletqezeti@box.az

Tiraj: 2000
Sifariş: 91
Çapa imzalanmışdır:
30.04.2021

"Bal oğlan" haqqında ballada

Uşaq idim, rəngli televizorunuz olduğu üçün qonşularınız Baloğlan Əşrəfovun konserinə baxmağa bizi galımdılar. Hərə onun haqqında eşitdiyi xəbəri dənişirdi. Biri deyirdi toya on minə gedir, o biri deyirdi ki, Filarmoniyada konserti zamanı cavan əşqərlər binanın pəncərəsini sindirib salona giriblər, hətta biri vardı on iki imamın bir bir qəbrinə and içib deyirdi ki, təmiz brilyantdan üzük taxır, ay nə bilim pəncəyinin düyməsi qızıldandı... Elə ki, konsert başladı, hamı səssiz oldu - "Ey usan quşlar"...

İller keçəndə sonra bilmidi ki, əslinde bu deyilənlərin çoxu ofsanə yox elə həqiqət imiş. Baloğlan Əşrəfov həmişə milyonların sevimli müğənnisi olub, mahilər diller əzbəri idi, 50 il əvvəl də indi de...

Aprelin 26-də ifaçılıq sənətinin əlliillik Baloğlan epoxası bitdi. Baloğlan Əşrəfov çox zülm etdi, xalq onun kassetini əl-əl gozdırəndə oxuduqlarına "Iran musicisi" damğası vurub efi-rə buraxmıldılar. Halbuki, o,

Təbrizli Peymanın öz qardaşımızın mahnısını öz dilməzdə oxuyurdu. Özüm şahidi olmuşam onu nələrdə günahlandırmadılar, hətta "separatçı" dedilər. Nədi, nədi bir dəfə konsertində təliş dilində mahni oxumuşdu. Neynəməliydi?

Adam Azərbaycan dili müəllimi işləmədi. Bir dəfə də olsun mahnılarda bir sözü səhv oxumazdı.

Konsert deməkən, dəfələrlə onun konsertində olmuşam. Avstralriyadan, Niderlanddan, Rusiyadan, Türkiyədən məxsusi olaraq onun konsertinə gələnləri özüm görmüşəm. Hami ona "Bal oğlan" deyirdi, çünkü şirin oxumayı vardi.

Onu milyonlara gözəl səsi sevdirmişdi. Hələ də qulağında səsi dolaşır: "Qızılıqlı rəngi niyə saraldo..."

İller əvvəl serroz olanda ciyərimin bir hissəsini ona tekli etdim. Qanımız eyni qrup idi (+II). Qan analizi verdim, nəsə uyuşmadı. O elə bir dost idi ki, qaraciyər nədi, ürəyimi də verərdim. Dostluqda çox sədaqətli idi, Peyman Təbrizlinin mahnları ilə məşhurlaşdırılmışdır. Halbuki, o,

Bir dəfə nəhər edəndə sifariş edib stolun üstünü cür-

bəcür yeməklərdə doldurdu. Amma özü üçün qaynadılmış qarabaşaq sıfəri edəndə soruşdum ki, bu boyda yeməyi mən tok yeyəcəm? Dedi ki, "Cavan adamsan ye, heç nə olmaz. Mən çox gec anadan olmuşam. Atam da çox imkanlı adam olub. Hər il mənim üçün qurbanlar kəsib, nəzir paylayırdı. Özüm də sonralar müğənni kimi yaxşı pul qazanmışam. Dünyanın çox ölkəsində qastrola olmuşam. Yeyilə biləcək nə varsa yemişəm. Heç vaxt özüme korluq verməməşim. Amma komadan ayılandan sonra anladım ki, bir daha şansım olmayıacaq. Övladlarırm çox genç, nəvələrindən də körpəyilər. Mən onlara çox lazımadam. Ona sağ qalmalıym. Sağ qalmaq üçün demək olar ki, çox seydən imtiha etmişəm, elə də dadlı yemekdən..."

Sağlamlığına çox diqqət edirdi, bu dəfə niyə belə cididə yanaşmadı, başa düşmürəm.

Neynəmək olar. Allah rəhmət eləsin! Amma yeri çox görünəcək, çox.

İltifat
HACIXANOĞLU

Zaur Nəbioğunun verilişində korona-virusa yoluxub. Ağır nəfəs alırdı. Gileyləndi ki, bu telekanallar niyə belə ethiyatsızlıq edirlər? Xəstə adamları verilişə çağırıblar. Yalvardım ki, xəstəxanaya get. Dedi ki, yox e, xəstəxanada deyirlər adamı öldürülərlər, yenə evdə əşqərlər qulluğundadırlar. Hələ onu da dedi ki, artıq sohhəti düzələr, yalan deyirmiş...

Bir dəfə nəhər edəndə sifariş edib stolun üstünü cür-

Müəlliflərin mövqeyi ile redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

KAPITAL Bankın 1 saylı Nəsimi rayon filialı.
Kod: 200112 h/h
Müxbir hesab: 0137010001994
S.W.I.F.T. Bik: AIIBAZ 2xhesab N: 3807001941100451111 VOEN: 1300456161
İndeks: 0107 Qeydiyyat nömrəsi 100

Təsisçi və baş məsləhətçi:
Aqil Abbas
Baş redaktor:
İradə Tunçay

Qəzet "Ödəlet" qəzeti bilgisayar mərkəzində yığılıb sehfələnmiş və "Son dakika" MMC Nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.

Müəlliflərin mövqeyi ile redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

